Դ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1009 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 18 ՄԱՅԻՍ 1887 (Ն. Տ.) 30 ՄԱՅԻՍ 1887 7 ՌԱՄԱԶԱՆ 1304

20 ՓԱՐԱ (ԾԱՆՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԱՄԷՆ ԳԻՐ ՈՐ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-խան

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (ԾԱՆՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան		160
» Վեցամսեայ		80
» Եռամսեայ		40
Գաւառաց եւ տեղական Թղթատարով տարեկան		240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով վեցամսեայ		120
Օտար երկիրներ, տարեկան	Ֆրանք	56
» վեցամսեայ		28

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 18 ՄԱՅԻՍ, 1887

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱ, ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Քաղաքական յայտնութիւնք օրուան խնդիրն են յԵւրոպա։

Ինչ է պատճառն որ Ֆրանսա կը հետեւի ա՛յնչափ ռուսասէր քաղաքականութեան մը, եւ ֆրանսական ազգն ա՛յնչափ համակրանք կը տածէ Ռուսիոյ վրայ։

—Որովհետեւ, 1875ին, ազգային մեծ ճգնաժամի մը մէջ, Ռուսիա Ֆրանսայի օգնութեան եկաւ, կասեցընելով զԳերմանիա, որ կը պատրաստուէր վճռական հարուած մը տալ Ֆրանսայի։

Եւ յանմիջեւեալ Ռուսիա եղած է հաւասարակշռող ոյժն, որ Գերմանիոյ Թող չի տար Ֆրանսայի վրայ ինկնալ։

Զայս պատմական ստուգութեամբ կ'ապացուցանէ Զօր. Լը Ֆլօ, ֆրանսական դեսպան 1875ին ի Բեդերսպուրկ, հրատարակութեան տալով կարեւոր պաշտօնագրեր, որք կը վերաբերին նոյն տարւոյ ֆրանքօ-գերմանական մեծ տագնապին։

Որովհետեւ մեր Քաղաքական Տեսութեանց եւ Լրոց մէջ մերթ ընդ մերթ ակնարկած ենք այս երեւելի դէպքը, օգտակար կը համարինք ընթերցողաց ծանօթացնել Լը Ֆլօ զօրավարին վաւերական յայտնութիւնները։

1874 տարւոյ սկիզբէն, Պ. Պիզմարք բարկութեամբ կը տեսնէր Ֆրանսայի արագ վերականգնումն։ Հինգ միլիառ ֆր. տուգանքը շուտով վճարելէն ետքը, Ֆրանսա անհաւատալի փութաջանութեամբ եւ յաջողութեամբ ի գլուխ կը հանէր իւր զինուորական, տնտեսական եւ վարչական վերակազմութեան գործը։ Պ. Պիզմարքի բարկութիւնն ի յայտ կուգար կառավարական լրագրաց հակաֆրանսական բուռն հրատարակութեամբք, նման անոնց որոց մէկ ճաչակն առին Արեւելքի ընթերցողք քանի մը ամիս առաջ, Զինուորական Եօթնամեակի վիճաբանութեան միջոցին։

Կորչաքով Իշխան կ'ըսէր ֆրանսական դեսպանին։

«Այս ամենայն կատակերգութիւն մ'է, ոչ այլ ինչ, եւ պիտի վերջանայ ի նպաստ գերմանաց, զի Պիզմարք մինչեւ վերջը միայնակ չի կրնար խաղալ զայն։»

Նոյն կարծիքն ունէր Աղեքսանդր Բ.

«Խօսքը մէջերնիս մնայ. Պիզմարքի կողմէ հնարք մ'է այս՝ ուշադրութիւն դրաւելու եւ ներքին դժուարութիւններէն զերծ մնալու համար։(*) Բայց ապահով եղիք. Ո՛չ ոք պատերազմ կ'ուզէ, եւ պատերազմ չպիտի ծագի, կ'ըսէր Ցարն։»

Եւրոպիոյ ամեն Օրքուններաց կողմէ առ Ֆրանսա արտայայտեալ համակրութեան եւ Բարիզի Կառավարութեան իմաստուն քաղաքականութեան շնորհիւ, փոթորիկն անցաւ այն տարին։ Զօր. Լը Ֆլօ արձակուրդով Ֆրանսա վերադարձաւ, եւ Նոր Սահմանադրութեան վերահաստատման խորհրդարանական աշխատութեանց մասնակցեցաւ։ Հանրապետութիւնը վերջնապէս հրատարակեցաւ 1875ին, (մէկ քուէի առաւելութեամբ)։

Ապրիլ ամսուն մէջ, երբ զօրավարը Բեդերսպուրկ վերադառնալու վրայ էր, յանկարծակի եկաւ Նախագահ Մաք-Մահոնէ գիտուածաստանալով գաղտնի տեղեկագրաց ծրար մը, որք բնաւ տարակոյս չէին Թողուր Թէ Գերմանիա միտքը դրած էր Ֆրանսայի դէմ պատերազմ բանալ, պաշտօնական յայտարարութեամբ կամ առանց յայտարարութեան։ Եւրոպիոյ ամենամեծ անձնաւորութեանց մին, Իշխան մը, (որոյ անունը զօրավար-դեսպանը պարտ կը համարի ծածկել,) կը գրէր. «Ձեր վրայ [illegible]»։ Եւ յետոյ կ'իմացնէր. Տրամադրութիւնք [illegible] (1875) [illegible]։

Դեսպանը փութով պնդութեամբ վերադարձաւ Բեդերսպուրկ, յոգնած անկողին ինկաւ, եւ անկողինն էր դեռ, երբ առտուն կանուխ Կորչաքով Իշխան ֆրանսական դեսպանատունն եկաւ։ Կորչաքով եկած էր դեսպանին սիրտն հանդարտեցնելու։ Բարիզի ռուս դեսպան Օրլով Իշխան կ'իմացնէր Թէ Ֆրանսացիք մեծ վախի մէջ են. «Բոլոր այս գերմանական կարծեցեալ սպառնալեաց դէմ ձեր պատասխան Թո՛ղ ըլլայ—[illegible]»։ Այս խորհուրդը կուտար Կորչաքով։

—«Լա՛ւ, բայց տեսէ՛ք, Գերմանիա՝ ձիերու արտածումն արգիլելէն զատ, ամենուրեք փութաջանութեամբ յառաջ կը վարէ ամեն տեսակ սպառազինութիւններ, ինչո՞ւ կը զարմանաք մեր մտահոգութեան, Խորհեցէ՛ք անգամ մը Թէ ի՛նչ [illegible] մը պիտի ըլլայ մեզ, երբ մեր զինուորական, ելմտական եւ վարչական կազմակերպութիւնը դեռ չլմնցուցած, յանկարծական պատերազմ մը պայթի մեր գլխուն։ Մեր Կառավարութիւն յոյժ շրջահայեաց ընթացք մը կը բռնէ պատերազմի պատրուակ չտալու համար...։

—«Ճշմարիտ է, (կ'ըսէ Կորչաքով,) եւ բոլոր աշխարհ կը վկայէ ձեր խոհականութեան։

—«Բայց ի՛նչ անագորոյն խաղ մ'է ամեն օր գերման լրագրաց մէջ նշաւակել զմեզ իբրեւ Թշնամի Եւրոպիոյ խաղաղութեան, իբրեւ պատրաստ քիչ օրէն վրէժխնդրական պատերազմ մը բանալու։

—«Միթէ այդ տեսակէտներ Ռուսիոյ համար ալ չե՞ն գրուիր։ Քանի մը ամիս առաջ զրոյց չտարածեցի՞ն Թէ Անգլիոյ հետ պատերազմի բանալու վրայ ենք. Այս ամեն վատդի զրոյցք կը ելնեն Պերլինի միեւնոյն գործարանէն, ո՛ գիտէ ի՛նչ նպատակաւ։

Ֆրանսացի դեսպանն հայրենասէր եռանդեամբ կը խօսի անսահման զոհողութեանց վրայ, զորս իւր ազգ, անպատրաստ վիճակին մէջ իսկ, չպիտի վարանի ընել՝ դէմ դնելու համար գերմանական անարդար յարձակման մը։

—«Հապա բոլոր Եւրոպիոյ պարտա՛նքն այդպիսի յարձակման մը դէմ, պարտաւանք զոր ո՛չ մէկ Տէրութիւն պիտի իշխէ հրաւիրել իւր վրայ։»

—«Պայմանաւ սակայն, վերելի Իշխանս, որ այդ պարտաւանք պաշտօնական չմնայ լոկ։ Վստահ ենք Թէ Եւրոպա պիտի պարտաւէ գերմանական յարձակում մը։ Կ'ապաւինինք մանաւանդ Վեհ. Ցարին եւ Ձեր Բարձրութեան համակիր միջնորդութեան, եւ միւս կառավարութեանց արդարասիրութեան. զի եթէ Թոյլ տրուի գերմանօ-ֆրանսական նոր պատերազմի մը, վեց շաբաթէն չպիտի վերջանայ, Թերեւս տասն տարի պիտի տեւէ. եւ ընդհանուր պատերազմի կերպարան պիտի առնու։

Զօր. Լը Ֆլօ նաեւ կը գանգատի Թէ Պերլինի մէջ Ֆրանսայի դէմ յանցանք կը համարուի օր մը զԱլզաս-Լօռէն վերադարձնելու յոյսը։

—«Վա՛յ, ինչո՞ւ կը գանգատիք. իրե՛նք այնպէս ուզեցին. ո՞վ կրնայ պարտաւել զձեզ Թէ այնպիսի յոյս մը կը տածէք. եթէ ես Ֆրանսացի ըլլայի, ես ալ կը տածէի այդ յոյս։

—«Ալզաս եւ Լօռէն Գերմանիոյ եւ մեր մէջ գլխաւոր խնդիրն են, որ կը յուսամ Թէ օր մը խաղաղապէս եւ դիւանագիտապէս պիտի լուծուի յօգուտ Եւրոպիոյ։ Ուրիշ բաղձանք չունինք մենք։

—«Ժամանակի եւ պատեհութեան խնդիր։ Կարծեմ ձեր ըսածին պէս կրնայ ըլլալ Լօռէնի համար (Մեծ)։ Ալզաս, որ բազմաթիւ գերմանական տարրեր կը պարունակէ, աւելի դժուարութիւն կրնայ պատճառել։ Ինչ եւ իցէ, ապահով եղիք Թէ Ռուսիա ամեն ջանք պիտի ընէ զսպելու Պերլինի անհամբերութիւնն։»

Կորչաքով հետեւեալ օրը կ'իմացնէ Լը Ֆլօ զօրավարին Թէ Ցարն հետ Պերլին պիտի երթայ, ուր Պիզմարք Իշխանին պիտի խօսի, մինչ Աղեքսանդր Բ. ազդեցութիւն պիտի բանեցնէ Վիլհելմ կայսեր մտաց վրայ։

Ցարն ունկնդրութիւն կը շնորհէ ֆրանսական դեսպանին։ Նախ հաւանութիւն կը յայտնէ Հանրապետութեան վերջնական հաստատման համար ի Ֆրանսա, համակիր ոճով կը խօսի Ֆրանսայի ներքին գործոց վրայ, կը գովէ զՄարաջալ Մաք Մահոն, եւ երբ դեսպանը կը գանգատի Թէ, ի Ֆրանսա մնաց մէջ տիրող հանդարտութեան հակառակ, Պ. Պիզմարք չի դադրիր հոգ պատճառող միջադէպեր գրգռելէ, Աղեքսանդր Բ. կը պատասխանէ.

«Կը հասկնամ ձեր մտահոգութիւն, «եւ կը ցաւիմ անոր պատճառներուն «վրայ։ Համոզուած եմ սակայն Թէ «Գերմանիա հեռի է պատերազմ ուզելէ, եւ Պիզմարքի բոլոր այս ցաւալի «գործերն ո՛չ այլ ինչ են բայց եթէ «խորամանկ հնարքներ՝ իւր իշխանու«թիւնն եւ առաւել զօրացնելու հա«մար, եւ երեւակայական վտանգներու «արտայայտութեամբ ինքզինք աւելի «եւս հարկաւոր մարդ մը կարծեցնելու «համար։ Ստուգապէս գիտեմ Թէ Վիլ«հելմ կայսր բացարձակապէս հակա«ռակ է նոր պատերազմի, եւ եթէ Ն. «Վեհափառութիւն վախճանի, կար«ծեմ Թէ գահաժառանգ կայսրորդին «ես իւր հօր պէս հակառակ պիտի լի«նի պատերազմի։ Ապահով եղիք Թէ «ես եւ ձեզ պէս խաղաղութեան կը «բաղձամ, եւ ձեռքէս եկածը պիտի «ընեմ որ խաղաղութիւնը չվրդովի։»

Ահա՛ ֆրանսական դեսպանին ուշադրութեան պատասխանը.—

«Վեհափառ Տէր, Ֆրանսա եւս այդ կը բաղձայ, եւ իրեն սպառնացող վտանգներէն զերծանելու համար՝ կ'ապաւինի Ձեր միջամտութեան Ձեր Վեհափառութեան, որոյ պատուաւոր խօսքն այսօր այնչափ մեծ ազդեցութիւն ի գործ կը դնէ յԵւրոպա»

Զօրավար Լը Ֆլօ կը յարէ Թէ, Ռուսիոյ համար մեծ պատիւ մ'է որ՝ առանց Թնդանօթ մը արձակելու՝ շնորհիւ միայն իւր Կառավարութեան իմաստութեան եւ Ցարին հզօր բնաւորութեան, ստացած է յԵւրոպա առաւելակշռութիւն մը, որ ի Պերլին հաշուի պիտի առնուի անշուշտ, եւ որոյ վրայ Ֆրանսա, ինչպէս միւս դաշնիքներ, դրած են իրենց մեծագոյն յոյս։

Աղեքսանդր Բ. շատ կ'ախորժի այս փաղաքշական դիտողութենէ, եւ Գերմանիոյ պատրաստութեանց վրայ խօսելով, կը բացատրէ Թէ անոնք գերման բանակին զինուց փոփոխման հետեւանք կրնան ըլլալ. «Ինչպէս դուք իրաւունք ունիք, Գերմանիա եւս իրաւունք ունի պատրաստուելու։»

—«Բայց, Վեհ. Տէ՛ր, երկոցունց պայմանք նոյն չեն։ Պատերազմէն ետքը Գերմանիոյ ոյժերն անվթար մնացին, մինչեւ իսկ Թերեւս աւելցան, մինչ մեր բոլոր ոյժեր խորտակեցան պատերազմին մէջ։

—«Ճշմարիտ է. Ձեմ պարտաւէր «զձեզ։ Բայց ցորչափ դուք պատճառ «չտաք, ո՛չ մէկ Տէրութիւն կրնայ պա«տերազմ բանալ ձեզ դէմ, եւ ահա «պատճառ տուած չունիք։ Իսկ եթէ «Գերմանիա յանդգնի պատերազմ բա«նալ առանց պատճառի, կամ չնչին «պատրուակներով, նոյն վիճակին մէջ «պիտի գտնուի յորում գտնուեցաւ «Պոնաբարդ 1870ին։»

Եւ ականջներուն տակէն կը յարէ Ցարն. «Այո՛, եւ քա՛ջը գլխուն այն ա«տեն։»

«Ուրեմն, մի՛ վախնար. Ապահով«ցուցէք ձեր Կառավարութիւնը. Վըս«տահցուցէք խօսքիս։ Մեր երկուց եր«կրաց շահերը նոյն են, եւ եթէ օր մը «ծանր վտանգ սպառնայ ձեզ,—որ չեմ «կարծեր,—շուտով պիտի իմանաք, «եւ ինծմէ պիտի իմանաք։»

Մինչ այս մինչ այն, ի Բեդերսպուրկ, հասարակաց կարծիքն եւ դեսպանական մարմինը միաձայնու համակրանք կը ցուցնէին Ֆրանսայի եւ դժգոհութիւն՝ Պերլինի խռովարար հընարքներէն։ Պիզմարքի կուսակից մը օր մը կ'ըսէր.

—«Անշուշտ, քիչ մը իրաւունք ունիք։ Բայց նաեւ հաշուի պէտք է առնել Պիզմարք Իշխանին վատառողջութիւնն եւ ջիղերը։

Եւ խօսակիցը կը պատասխանէր.

—«Ա՛, չգիտէի Թէ պետական մարդու մը ջղային եւ մաղձային վիճակին եւս պէտք է եղեր նկատել դիւանագիտական փաստ մը»

Ցարը ճեմավայրի մը մէջ կը հանդիպի Ֆրանսայի դեսպանին. «Ի՞նչպէս, միտքերն հանդարտելու վրայ են, այնպէս չէ՞»։—«Այո՛, ի Բարիզ վստահութիւն կայ Թէ Ձեր Կ. Վեհափառութիւն Պերլինի մէջ չափաւորութեան եւ հաշտարարութեան խօսքեր պիտի ընէ. այն պատճառաւ միտքերն հանդարտելու վրայ են»։—Եւ Ցարը կը պատասխանէ. «Անշուշտ, անշուշտ. [illegible] պիտի ըլլամ հոն»։

Այս միջոցիս, Պ. Պիզմարք մեծ ճիգ մը կ'ընէր Ռուսիան Գերմանիայէն բաժնելու համար։ Զ.Պ. Ռատովից կը ղրկէր Բեդերսպուրկ, իբր Թէ Եւրոպիոյ ընդհանրական առկախ խնդրոց կարգադրման համար, բայց իրօք իմանալու համար Թէ Ռուսիա կը խոստանա՞ չէզոք կենալ եթէ Գերմանիա պատերազմ բանայ Ֆրանսայի դէմ, Ռուսիոյ Թողլով ամեն ազատութիւն Արեւելից կողմէ։ Պ. Ռատովից անուղղակի հարցումներով կը փորձէ տրամադրութիւններն իմանալ, եւ պատասխան կ'ընդունի. «Մեր ունեցածէն աւելի բան չենք «խնդրեր, եւ Արեւելից մէջ հետամուտ «ենք միայն գտնուածին պահպանման, «հանդերձ խաղաղութեամբ, որ նոյնչափ «հարկաւոր է այդ երկրաց դժբախտ «քրիստոնեայ ժողովրդոց, որչափ «ուրիշ ամեն երկիրներու ժողովրդոց։»

Պ. Ռատովիցի պաշտօնն ա՛յնչափ ի դերեւ կ'ելնէ, որ երբ Պերլինի դաշնիքը ռուս Կառավարութենէն (ըստ Օրքուններաց սովորութեան) պատուասխան կը խնդրէ Պ. Ռատովիցի համար, Ցարը բացարձակ կը մերժէ։

Տրքազ Դուքոն, արտաքին գործոց նախարար Ֆրանսայի, [illegible] նամակ մը կը գրէ առ Զօր. Լը Ֆլօ, խորին մտահոգութիւն արտայայտող. 48 ժամէ հետէ քիչ մը հանդարտութիւն կը տիրէր Պերլինի մէջ, Պ. Ռատովիցի պաշտօնին անյաջողութեան վրայ, այն է՝ շնորհիւ Ռուսիոյ ընթացքին։ Բայց վայրւան համար վստահութիւն չի կար։

«Ն. Կ. Վեհափառութեան (Ցարին) կը վերաբերի ամբողջացնել եւ զօրացնել իւր գործ։ Բազմիցս ըսած եմ ձեզ Թէ՝ իմ տեսութեամբ՝ Ռուսիոյ Կայսրն աշխարհի խաղաղութեան տէրն է. եւ երկար ժամանակի մը համար կրնայ ապահովել խաղաղութիւնն, ի Պերլին ազդու լեզու մը գործածելով։ Պ. Ռատովիցի ձախողած արտաքոյ վարդապետութիւնը զայրոյթ պատճառած է այս մեծ վեհապետին (Աղեքսանդր Բ.ի) պարկեշտ եւ ուղիղ խղճին, եւ արժան եղած անարգական ընդունելութիւնը գտած է ի նմանէ։» Տրքազ Դըքոն մեծ վախն այն էր Թէ Պերլին կրնայ սքօղել իւր չար դիտումներ, եւ պատերազմը կատարեալ իրողութեան կրնայ փոխել՝ Ռուսիոյ ժամանակ չտուած որ միջամտէ ի նպաստ Ֆրանսայի։ «Ցարը բարեհաճեցաւ խոստանալ ձեզ Թէ, երբ վտանգ մը ծագի, ինքն իսկ իմաց պիտի տայ մեզ. հապա եթէ Ցարն ի՛նք խաբուի՞ եւ յանկարծակի գայ»։

Դեսպանն, իւր մեծաւորին երկիւղալի խօսքերէն վրդոված, կ'երթայ սիրտը բանալ Կորչաքովի։ Հակառակ դիւանագիտական սովորութեանց, կ'ըսէ նմա կարդալ Տըքազի անձնական նամակը։ Կորչաքով, տեսնելով Թէ դեսպանը քանի մը տողեր կը յապաւէ, կը պնդէ որ ամբողջը կարդայ. «Ձեր եւ իմ մէջ գաղտնիք պէտք չէ կենայ։»

Ցետոյ կ'ըսէ. «Խօսքերը լսնալու ժամանակը չէ այլ եւս. պէ՛տք է որ Կայսրը տեղեկանայ բովանդակ ճշմարտութեան, եւ այսօրինակ պաշտօնագրեր ամենէն աւելի կը պարզեն ճշմարտութիւնն։ Ես կը ճանչեմ իմ Տէրս. նա պիտի գնահատէ ձեր վստահութիւնն, ուրեմն, տուէ՛ք ինձ այդ բոլոր գաղտնի Թուղթեր, որ իրեն յանձնեմ։» Զօր. Լը Ֆլօ կը յանձնէ իւր Թղթապանակն ամբողջ, որ Տրքազ Դըքոյի երկու գաղտնի նամակներէն զատ կը պարունակէր Պերլինի ֆրանսական դեսպանին մանրամասն տեղեկագիրը։ Կորչաքով ըսած էր որ Ցարը, խոստանալով Թէ՝ երբ վտանգ մը սպառնայ Ֆրանսայի՝ ինք առաջին պիտի ըլլայ իմաց տուող, մտած էր ծանր յանձնառութեան մը տակ, որ Գերմանիոյ նկատմամբ օր մը փափուկ դիրքի մէջ կրնար դնել զՌուսիա։ Զօր. Լը Ֆլօ կը փափաքէր որ Ցարին այս խոստումը չկշտուէր։

Կորչաքով, այս տեսակցութենէ ետքը, կը գրէ առ դեսպանն.

«Զօրավա՛ր, Կայսրն այս առաւօտ իւր ձեռօք ինձ վերադարձուց պաշտօնագրերը զորս վստահած էիք ինձ, եւ պատուիրեց որ շնորհակալութիւն յայտնեմ ձեր վստահութեան այս ապացոյցին համար։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն յարեց Թէ կը հաստատէ ինչ որ բանիւ բերանոյ խօսած էր ձեզ։»

Եզրակացութիւն.— Ցարը Պերլին գնաց Կորչաքովի հետ։ Կորչաքով տեսնուեցաւ Պիզմարքի հետ. Աղեքսանդր Բ.՝ Վիլհելմի հետ, եւ յօրէ անտի Գերմանիա դադրեցաւ իւր պատերազմի սպառնալիքէն Ֆրանսայի դէմ։ Եւ սակայն, անկէ առաջ Պիզմարք ըսած էր Օրլով Իշխանին.

«Պատերազմ հրատարակելու կամք «չունինք. Բայց Ֆրանսա շատ շուտով «կը վերակազմուի Թէ՝ զօրաց եւ Թէ՝ «ռազմանիւթոց կողմէ. Ուստի, երաշ«խաւորութիւն մը ձեզ պիտի բե«րենք, ապահովութեան տեղ մը. [illegible]»

Տրքազ Դուքոս, 1875 Մայիս 17, երբ փոթորիկն անցած էր, կը գրէ առ Զօր. Լը Ֆլօ Թէ Ռուսիա, ի Պերլին իւր ազդեցութիւնը գործածած պահուն, համոզած էր զԱնգլիա՝ Իտալիոյ եւ Աւստրիոյ կառավարութիւններն յորդորելու որ նոյն մտօք ջանքեր ընեն Վիլհելմ կայսեր Կառավարութեան քով։ Աւստրիա ինքն իրեն համար ա՛յնչափ կը վախնար, որ ուրիշի համար միջնորդելու համարձակութիւն չունեցաւ։ Անգլ. Դաշնիքն ալ համոզելու համար, Ռուսիա հրաման ղրկեց Ասիոյ բանակին որ դէպի Մերվ յառաջխաղացումը դադրեցնէ։ «Ի մի բան, վեց տարիէ հետէ առաջին անգամ, Եւրոպա արթնցաւ։ Ի ձայն Ռուսիոյ, Եւրոպա միաբանութիւն մը կազմեց, եւ իւր միաբանութիւն վճռական արդիւնք տուաւ։ Պ. Պիզմարք չփորձեց վիճել. շատացաւ այս չար դիտումները վերադրելով Մոլդքէի, եւ հերքեց զայնս։ Ներկային համար ապահովեալ, վստահութեամբ կընանք դիտել զապագայն։ Աղեքսանդր Կայսր կարդալ պիտի տայ զիւր գործ, եւ Եւրոպա սովոր է հետեւիլ նմա։»

(*) Արդէն այն ատենէն Զինուորական Եօթնամեակի խնդիրը կը յուզուէր Գերմանիոյ մէջ։

—)(1)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՍԱԴԱՅԵԼԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ

ՌՈՒՍԵՐԷՆԷ

Ինչո՞ւ մարդիկ կը բնակին երկրի վրայ, որ զզուելի է իրենց համար, եւ չեն ձգտիր դէպի երկինք որ լաւագոյն է։—Սատանայի ճանապարհորդութիւնն երկրի վրայ այն խնդրի լուսաբանութեան համար։—Սատանան հիւր կերթայ գերմանացի գիտնականի մօտ.—Սատանան ռուս մեծերի մօտ.—Սատանան ֆրանսացի երեսփոխանի մօտ։—Սատանան անգլիացի գործարանատէրի մօտ.—Սատանան ամերիկացիի մօտ.—Սադայելի վերադարձն ի դժոխս։

«Այո՛, իմ այս հետաքրքրութիւնն յիրաւի պիտի սպանէ զիս, անշուշտ պիտի սպանէ... Այդ հարցի լուծման համար կը մտածեմ կատարելապէս, կը յոգնիմ, այս ու այն կողմ կը վազվզեմ անդադար ու կը տանջուիմ։ Ինձ ի՞նչ այդ յիմարամիտ ու պարծենկոտ մարդիկն, ի՞նչ ի զուր տեղ նոցա համար կը չարչարուիմ։ Ի՞նչ կ'ուզէիմ ունենալ անոնցմէ, մինչդեռ նորա անհամեմատ նուազ գիտեն քան մենք ամենքս, բոլոր սատանաներն, որոց նկատմամբ նոցա միշտ յաւակնոտ արհամարհանք կ'արտայայտեն... օրինակի համար ընենք այսօր. այսօր տանջուեցայ բոլորովին, շրջեցի համայն երկրագունտն ու հազիւ հազ կարողացայ ողջ ողջ վերադառնալ դժոխք, եւ սակայն ի՞նչ շահեցայ, ի՞նչ գիտցայ.—Պարզապէս ոչինչ... Միթէ արդէն ծիծաղելի ալ չէ՞, կ'աղաչեմ ըսէք, ես, ես որ ահասիկ ութսուն եօթն հազար տարի է կ'ապրիմ շարունակ այս դժոխքի մէջ եւ այն եւս իբր ընդհանուր պետ դժոխային համայն բանակեր,—յանկարծ ուզեցի գիտնալ Թէ ինչո՞ւ այս մեծամիտ, այս անապարծ մարդիկն, որ կ'անուանեն զիրենք Թագաւոր բնութեան, պսակ արարչագործութեան եւ ով գիտէ տակաւին ինչ,—յանկարծ ուզեցի գիտնալ Թէ ինչո՞ւ նոքա ամենը կը բնակին, իբր չղժոխային իրենց երկրի վրայ, զոր միեւնոյն ժամանակ ամենն ալ կ'արհամարհեն, եւ դէմ մի անգամ չեն խորհիր երթալ... իրենց մատարանած երկինքն։ Արդ, ըսէք կ'աղաչեմ, միթէ արդարեւ ծիծաղելի չէ՞ այս. ինչո՞ւ ալ ինչ... ի՞նչ գործ ունիմ այդ մարդոց հետ։ Կ'ուզեն երկրի վրայ ընթանալ, Թող ընթանան, մեզ աւելի լաւ։ Որպէս միշտ այսուհետեւ եւս նոցա հաշուով կ'ապրինք... Բայց ի՞նչ ըսես այս Թշուառական բնաւորութեանս։ Այդ հետաքրքրութիւնս կարծես միասին ծնած լինի իմ հետ։ Այս ութսուն եօթն հազար տարուան մէջ ամենամանրամասն կերպիւ հետազօտեցի բոլոր դժոխքն, իսկ այժմ եկ տես որ հալ ու մաշ կը լինիմ իմանալու Թէ մարդիկ ինչո՞ւ կ'ապրին երկրի վրայ,—հալ ու մաշ կը լինիմ եւ անկարող եմ իմանալ... պարզապէս չեմ կարող տեղս նստիլ հանգիստ։ Ուստի ինչ ընեմ, պատրաստուեցայ ու ճանապարհ ընկայ։

Լսած էի որ մարդոց մէջ ամենէ գիտնական ազգը կը համարուին Գերմանացիք. ուստի որոշեցի ուղղակի երթալ նոցա մօտ, լիայոյս լինելով Թէ անոնցմէ կատարեալ պատասխան պիտի կարողանամ ստանալ գլուխս տանջող հարցի վերաբերեամբ։ Գիտէի նմանապէս Թէ մարդոց մէջ գոյութիւն ունի [illegible] ըսուած մի բան, որի համեմատ օտար մէկն իւր նախկին սովորութեամբ, իւր նախկին կարգ ու կանոնով բնաւ իրաւունք չունի մուտ գործելու մի ուրիշ երկիր։ Թէպէտ եւ ինձ կարի անհաճոյ էր փոխել մեր վայելչական կերպարանքն եւ առնել նոցա ծիծաղելի դէմքն ու ձեւը, բայց ի՞նչ կարող էի ընել, վերոյիշեալ պատճառաւ պարտաւորեցայ յարմարիլ, խոյս տալու համար դիւանագիտական այլ եւ այլ Թիւրիմացութիւններէ։ Մի կողմ ձգեցի իմ [illegible] կերպարանքն, որով այս յիմար մարդիկը կ'անուանեն մեր բարեձեւ երեսն, եւ դարձայ շնչաւոր խաղալիկ։ Հագայ մի լոյն տարատ, սեւ երկայնատուան վերարկու, յարդեայ գլխարկ, ձեռս առի հաստ գաւազան մը ու սկսայ ծխել հաստ գլանիկ. դարձայ ճիշտ ու ճիշտ գերմանացի gelehrter, այնպէս որ նոյն իսկ սիրասուն փեսայս չը պիտի կարենար ճանաչել զիս, այնչափ փոխուած էի։

Գիտնական գերմանի մը դրան զանգն հնչեցի. Դուռը բացաւ բարեկազմ կին մը այնչափ ճեղքելի, որ առաջին հայեացքէն կարծեցի Թէ մեր վհուկներէն մէկն է, բայց յետոյ աւելի մօտէն նայելով գիտցայ որ այնուամենայնիւ տակաւին շատ հեռու է մերոնց գեղեցկութեան հասնելու։ Յարգելի կինն պատասխանելով հարցիս ըսաւ. der Doctor ist zu Hause եւ առաջնորդեց ինձ գիտնականի սենեակն, ուր դիմաւորեց զիս ծերունի, մումիայի պէս լղար գերմանացի մը եւ հարցուց.

Ո՞ւմ հետ պատիւ ունիմ տեսակցելու։

Նախ խորհեցայ [illegible] գիտնականի անունով անուանել զիս, բայց յետոյ վախցայ մտածելով Թէ մի գուցէ այս Գերմանացիք [illegible] այնչափ գիտնական լինին որ անծանօթն ալ ճանաչեն, այս պատճառաւ լաւագոյն համարեցի ուղիղն ըսել։

—Սատանայի հետ—պատասխան տուի անվրդով։

—Ներեցէք կ'աղաչեմ, լաւ չլսեցի կարծեմ...

—Սատանայի հետ—կրկնեցի աւելի բարձր ձայնով։

—Հը՜մ... իրաւ որ չեմ մտաբերեր այսպիսի գիտնական հեղինակութիւն մը... ներեցէք, կ'աղաչեմ, յիշողութիւնս... գիտէք... ի՞նչ հնութիւններով կ'զբաղիք մասնաւորապէս—եգիպտակա՞ն Թէ ասորական...

—Ինչո՞ւս պէտք ձեր հնութիւններն, երբ ես ինքս ութսուն եօթն հազար տարի...

—Դուք կ'ենթադրէք որ եգիպտական եւ ասորական հնութիւնները կը հասնին այդպիսի խորին ու հեռաւոր ժամանակ՞... սակայն վերջին հետազօտութիւններն... եւ, վերջապէս, պեղումներն։

—Ի՞նչ կ'ըսէք կ'աղաչեմ, ես մինչեւ անգամ չեմ ալ խորհիր ենթադրութիւններ ընել ձեր հնութեանց մասին։ Ես ինքս կ'ապրիմ ութսուն...

—Հա՛, այսինքն, դուք կը խորհիք, այսպէս ըսած, փիլիսոփայաբար... Թէ դուք այժմ խորասուզուած էք...

—Օ՛ Տէր Աստուած... ակամայ գոչեցի յուսահատաբար, այս ի՞նչ այլանդակ մարդ է։

—Սակա՛յն, mein Herr...

—Ո՛հ վերջապէս, հասկցէք, սատանան եմ կ'ըսեմ ձեզ, սատանա՛, Teufel...

—Der Te-u-f-el?... nein!..

—Ի՞նչ փարայ արժէ ձեր nein-ն, քանի որ այս է...

—Կարելի բան չէ այս... Das ist kann nicht?!

—Ինչո՞ւ հը՞...

—Այնպէս... Թէեւ այս չէ՛ր [illegible] իմ մասնագիտութեան եւ արդէն ինչպէս կը տեսնէք ես կ'զբաղիմ եգիպտական հնութիւններով, բայց ձեր յարգելի կերպարանքէն դատելով, կը կարծեմ Թէ դուք նմանապէս... Այնուամենայնիւ պարտիմ ըսել ձեզ Թէ սատանայ եղած չէ եւ չկայ ալ։

—Եկ ու բան հասկցուր ասոր... ի՞նչ ղուրս կուտաս... հապա ես ո՞վ եմ։

—Դու... դուք... բոլորովի՛ն ի զուր ձեր անձն գաղտնի կը պահէք ինձմէ...

—Ի՞նչ կ'ըսէք. ես ծածկելու բան մը չունիմ, ես բուն իսկ սատանան եմ։

—Թող այդպէս լինի... սակայն, mein Herr, չափազանց զբաղեալ եմ...

—Ուստի խնդրեմ այլ եւս անհանգիստ չը լինիք։ Սատանան եմ կամ ոչ, առ այժմ Թողունք այս, միայն այնպէս համարեցէք Թէ օտարական մ'եմ...

—Հա՛, այն բոլորովին ուրիշ խնդիր. հիւրընկալութիւնը իւրաքանչիւր ճշմարիտ գերմանացիի սրբագոյն պարտաւորութիւն է... Դեռ եւս հին ժամանակի գերմանացիք...

—Ա՛յ, հիմա շատ լաւ։ Այժմ նստեցէք ու խօսակցինք։

—Դուք մասնաւորապէս, ի՞նչ բանի համար եկաք, ներեցէք որ հարցնեմ։

—Ինձ շատ հետաքրքրութիւն կը պատճառէ եւ կ'զբաղեցնէ միակ խնդիր մը...

—Հա՛, այո՛, այո՛, անտարակոյս, դուք մտադիր էք խօսիլ Ռամզէս Բ.ի գաւազանի գլխի վրայ, որ վերջերս գտնուեցաւ... Սակայն պարտիմ ըսել ձեզ որ այդ խընդիրն... շատ... շատ վիճելի է տակաւին... Թէեւ...

—Ձեմ հերքեր վիճելի լինելն, բայց ես...

—Բայց դուք այնուամենայնիւ կ'ենթադրէք Թէ զայն կարելի՞ է լուծել ի նպաստ... գաւազանի գլխին։

—Ո՛չ, անիծեալ լինիք դուք ալ, ձեր գաւազանի գլուխն, ես գործ չունիմ այդ տեսակ խնդիրներու հետ եւ ոչ ալ մտադիր եմ լուծում տալ ի նպաստ կամ անընպաստ. զիս կը հետաքրքրէ բոլորովին մի այլ խնդիր

—Մի այլ խնդի՞ր... եւ նոյնպէս իմ մասնագիտութեա՞ն վերաբերեալ...

—Իրաւ որ չը գիտեմ։ Միայն Թէ իբր ճշմարիտ գերման եւ հիւրասէր մարդ պարտիք մինչ ընել ինձ։

—Ի՞նչ է, խօսեցէք...

Գ. ՏՕՆԱԳԵՏԵԱՆ
(Շարունակելի)

Ցրքաղ Դուքսը կը հաստատէ , ի մի բան թէ «Ալեքսանդր կայսր և Կորչաքով «Իշխան փայլուն և անժխտելի իրա- «ւունքներ ստացան Ֆրանսայի երախ- «տապարտութեան ։ Նորա ի Պերլին կա- «տարեցին զոր ինչ խոստացած էին «մեզ ։»

Ահա՛ ինչու համար Ֆրանսա կը սի- րէ զՌուսիա, և մասնաւորապէս կը յար- գէ Ալեքսանդր Բ. կայսեր յիշատակն ։

Եւ տեսնե՛ք Ռնչականներն որք , գա- ւելով այնպիսի վեհապետի մը կենաց դէմ, պատճառ՝ եղան Ռուսիոյ ամեն ազգէ ժողովրդեան ազատութեանց աւելի եւս սեղմուելուն , և առաջինք եղան տուժելու և մշտապէս տուժելու, իրենց պժգալի ոճրին համար . . .

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՍԱՐԱՆ

ԱՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ասիական Ընկերութեան երեկի գը- րական և երաժշտական հանդէսը, Բե- րայի Ցունաց Սիլլոգոսին մէջ, կատար- եալ յաջողութեամբ պսակուեցաւ ։ Խուռն և ընտրեալ բազմութիւն մը ամ- բողջովին լցուցած էր Սիլլոգոսի ընդար- ձակ սրահն ։ Եկեղեցական դասէն ներ- կայ էին Գեր. Խորէն Ս. Նար-Պէյ և Արժ. Յովսէփ վրդ. Այվազեան ։

Հանդէսն սկսաւ ֆրանսերէն ատե- նաբանութեամբ Սիլլոգոսի նախա- գահ Գալիատի պէյի որ ջերմագին ու խանդավառ խօսքերով դրուատից հայ գրականութիւնն և գովեց Ասիա- կան ընկերութեան ջանքերը կրթու- թեան գործին համար ։ Ապա, Տիգրան էֆ. Զուհաճեան՝ ընկերակցութեամբ Օր. Թանուէի՝ դաշնակի վրայ նուագելէ յետոյ իւր Օվերթ- օբերայի նախերգան- քը, բեմ ելաւ Տր. Թիրեաքեան և ֆրան- սերէն լեզուաւ մեր առաջ պարզեց գիտութեան յաղթանակներն , մօգիչ հեռապատկերի մը մէջէ ներկայացնե- լով գիտութեան բոլոր նոր գիւտերն և յառաջդիմութիւնքը ։ Ներկայք ծա- փահարութեամբ ընդունեցին սոյն ա- տենաբանութիւն ։

Այնուհետեւ բեմ ելաւ Ռէթէոս էֆ. Պերպէրեան և խօսեցաւ կնոջ վրայ , նախ քան զՔրիստոնէութիւնն , այն պերճախօս լեզուաւ ու հնչուն ձայնով որք զինք առաջնակարգ ատենաբան մը կ'ընեն ։ Պերպէրեան էֆէնտի ներ- կայեց կինն բոլոր հին պետութեանց մէջ, չինական, եգիպտական, բաբելական, եբրայական, հնդկական, պարսկական, հայկական , յունական , հռովմէական , ցոյց տալով կինն մերթ հաւասար այր ու տան տիրուհի և մերթ ստրուկ ու արհամարհեալ, նկարագրելով մերթ հին ընտանիքին սուրբ և անուշ քաղցրու- թիւնները , կամ խնեղչ անբարոյակա- նութիւնքն և վաւաշոտ մոլութիւնները, և իբր եզրակացութիւն՝ պաշտպան կանգնելով կնոջ ազատագրութեան դա- տին ։ Իւր ատենաբանութիւն , գործ լուրջ ուսումնասիրութեան և մանրա- կրկիտ հետազօտութեան , ջերմ ծա- փահարութեամբք ընդունուեցաւ ։

Օր. Թանու նուագեց ապա Զուհա- ճեանի Լէս Օ-չ-ու-ն, անգամ մ'եւս ա- ռիթ տալով մեզ գնահատել հայ ե- րաժշտապետին տաղանդը ։ Ցաւալի է զի հայ ընտանիքներ լոկ հիացմամբ կը վարձատրեն Զուհաճեան էֆէնտիի անձնուիրութիւնն , զոր ցոյց կուտայ նա ազգային սոփորինակ հանդէսներու մէջ , մինչ հայ երաժշտապետն , իւր այնքան տաղանդով ու վարպետու- թեամբ, չկրնար բարեկեցիկ վիճակ մ'ապահովել իրեն ։

Ըստ յայտագրոյն , Լէէ Օ-չ-ու-է յետոյ պիտի բանախօսէր Կարապետ էֆէնտի Դարագաշ , որ սակայն հի- ւանդ լինելով չէր կրցած ներկայ գըտ- նուիլ հանդիսին և նամակաւ ներողու- թիւն խնդրած էր ։

Պելլինի Ս-մ-շ-յէն մաս մը , զոր Օր. Թանու դաշնակի վրայ , Ս. Հոգոց էֆէնտի ջութակի վրայ և Յ. Աշնաւուր էֆէնտի ֆլ-ւ-ւ-էի վրայ նուագեցին ըղ- ձալլելի կերպիւ, մեծ ընդունելութիւն գտաւ և եռանդագին ծափահարու- թեամբք ընդունուեցաւ ։ Ապա , ի դի- մաց Ասիական Ընկերութեան , Պօղոս էֆէնտի Քերէստէճեան խորին շնորհա- կալութիւն յայտնեց Վսեմ. Տիկին Տիւսաք փաշայի որ հանդէսն իւր հո- վանաւորութեան ներքեւ առնլով ան- ձամբ եւս աշխատած էր Լսարանին յա- ջողութեան , և Գալիատի պէյի , որ , սիրայօժար , Սիլլոգոսի սրահը դը- րած էր Ընկերութեան տրամադրու- թեան ներքեւ ։ Տիկին Տիւսաք փաշա յուղեալ բանիւք պատասխանեց այդ շնորհակալութեանց, գովելով Ասիա- կան Ընկերութեան բոլոր անդամոց և ընկերութեան տնօրէն ժողովոյ Ա- տենապետ Այթոն-Տիւրրի Յակոբ է- ֆէնտիին եռանդուն ջանքերն, և հան- դէսը վերջացաւ ընդհանուր գոհունա- կութեան մէջ տեղ ։

Սպիրդէն կը գրեն մեզ թէ Միացեալ Ընկերութեանց տեղւոյն օրիորդաց վար- ժարանի առաջին դասատու Զաքար էֆէն- տի Խանճեան կոմնուածակար մեռեր է ի հասակի 63 ամաց ։ Ցաւակցութիւնն հանրային սուգ մը կհրաւիրանն առեր է Սպերդի ազգայնոց համար , որք հետեւեր են դագաղին ու ցաւակցութեան ցոյցեր ըրեր են հանգուցելոյն դասեր ։

Խասգիւղի Ընթերցասիրաց ընկերութիւ- նըն, ինչպէս անցեալ երկու տարիներ Սահ- մանադրութեան տարեդարձի առթիւ ի նը- պաստ Ազգ. Հիւանդանոցի մէկ մէկ հան- գանակութիւն ըրած էր , նոյնպէս այս տարի եւս , ըստ իւրում սովորութեան , ո- րոշած է ձեռնարկել սոյն բարենպատակ գործոյն , և հետեւեալ Պատ. անձինք եւս մասնախմբի անդամ ընտրած է , որք են՝ Արժ . Տ. Արիստակէս քահանայ Ցարու- թիւնեան և Պ. Պ. Գրիգոր Թէրզեան , կա- րապետ Թէրզեան , Կարապետ Խօրասան- ճեան, Մովսէս Էնքսերճեան, Միհրան Եսա- յաճեան , Յակոբ Գաբրիէլեան , Յակոբ Սա- մանճեան , Միհրան Հիւսէյինճեան , Յակոբ Մխիթարեան , Յակոբ Հալաճեան , Պօղոս Ոսկերիչեան ։

Գործադիր ժողովս յոյս մեծ ունի թէ աջակցութեամբ Պատ. մասնախմբին , եւ շնորհիւ բարեպաշտ Ազգայնոց , այս տարի եւս իւր փափաքը պիտի պսակուի յօգուտ այդ խեղճ և հիւանդ կարօտելոց Ազգային Հաստատութեան ։

Դիւան Գործ. Ժողովոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ

ՍԻՄՈՆ ԳԱՎԱՖԵԱՆ — Յ. ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆ

Այսօր իբր Թիրթօն կ'սկսինք հրատա- րակել [illegible] թարգմանեալ գը- ւարճալի յօդուած մը որ պիտի տեւէ վեց եօթն օրի չափ և որ ճշգրիտ նկարագիրն է Եւրոպական այլ և այլ սովորոյթներու ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Առաջին կարգի Օսմանիյէ պատ- ուանշան տրուեցաւ Ս. Պապին կրօնա- կան գործոց բարձրագոյն ժողովոյ նա- խագահ Պարոնէ Կարդինալին և արե- ւելեան եկեղեցեաց բարձրագոյն ժո- ղովոյ անդամ Հովարտ կարդինալին ։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ արարո- ղապետ Տէլլա Տոլբէ կարդինալին , ա- ռաջին սենեկապետ Մօնսինեօռ Մա- քիի և Արտաքին գործոց խորհրդական Մօնսինեօռ Մուչինէի ։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ սենե- կապետ Մօնսինեօռ Մազօնիի և Ան- ճելիի ։

ԿՐԵՏԷ

Կրէտէի կուսակալ Բօսղաքի փաշա պատրաստեր է կղզւոյն ընթացիկ տար- ւոյ պիւտճէն , կատարուած կամ կա- տարուելու վրայ եղած հանրօգուտ շինութեանց ծախուց վերաբերեալ գումարն դուրս հանելով . միւս կողմէ որոշած է որ կառավարութեան վար- ձակալք , որոցմէ պահանջուած գու- մարներն իրենց շնորհուած էին , հա- տուցանեն զայնս . բաց յաստի , ժան- տարմայից թիւն 200ի իջուցեր եւ անոնց ռոճիկէն 30 ական ղրուշ պակ- սեցուցեր է ։ Հակառակ այս տնօրի- նութեանց , պիւտճէին մէջ երկուք ու կէս միլիոն ղրուշի բաց մը կը մնայ զոր կառավարական գանձը պիտի գոցէ ։

Ընդհանուր ժողովոյ քրիստոնեայ երեսփոխանք կը պահանջեն եղեր որ կղզւոյն մաքսային հասոյթք ամբողջո- վին տեղական պիտոյից յատկացուին , մինչդեռ ցարդ կայս. կառավարութեան վերապահեալ էին որ զինուորական բո- լոր ծախքերն հոգալէ յետոյ , այդ հա- սութից կէսը Կրէտէի պիւտճէի բացը գոցելու կը յատկացուներ ։ Այս խնդ- րոյ վրայ համաձայնութիւն չգոյանա- լով կուսակալին և ընդհանուր ժողո- վոյն միջեւ , քրիստոնեայ երեսփոխանք կազմական կանոնագրոյն հակառակ որոշում մը քուէարկեր են , որ վար- չական մեքենան կը խանգարէ , հրա- ւիրելով ժողովուրդը որ տուրք չվճա- րէ ։ Այսու հանդերձ քուէարկողք կը վարանին եղեր առնուլ այս վերջին քայլն որ բացէ ի բաց ապստամբական վիճակի մէջ կը դնէ զանոնք , ուս- տի և այս որոշման հրատարակու- թիւնն յետաձգեր են ։ Բօսղաքի փա- շա յայտարարեր է թէ չկրնար գոր- ծակցիլ ընդհանուր ժողովոյն , ցորքան այս վերջինն ետ չառնու իւր որոշումը ։ Կուսակալը կը մերժէ միանգամայն ժո- ղովոյն հետ համաձայնութիւն մը գո- յացնելու համար բանակցութեանց հիմ բռնել մաքսային խնդիրը ։ Ժողովը սոյն յայտարարութիւնները լսելով, քանի մը ժամ միջոց խնդրեր է խորհրդակցելու համար, յետ որոյ պատասխաներ է թէ կը պնդէ իւր պահանջմանց վրայ ։

Ս-մ-ղ-ւ-յ՝ ուստից կը քաղենք սոյն տեղեկութիւնները, դիտել կուտայ թէ «ցաւալի է որ Կրէտէի ընդհ . ժողովը կը հետեւի ընթացքի մը որ լաւ հե- տեւանք չկրնար ունենալ ։ Երեսփոխա- նաց կողմէ յարուցեալ խնդիրք կը վե- րաբերին կազմական կանոնագրոյն որ մեծ Տէրութեանց գործն է և չկրնար մէկ օրուան մէջ փոփոխել ։ Ըսել է թէ Կրէտացիք , իրենց այս ընթացքով , կ'ապստամբին ոչ միայն իրենց օրինաւոր պե- տութեան՝ Թուրքիոյ դէմ, այլ և ընդ- դէմ Եւրոպիոյ ։»

* *

*

Կրէտէի օտար հիւպատոսք կուսա- կալին հետ համախորհուրդ կ'աշխատին եղեր ժողովրդեան միտքն հանդարտե- ցնել ։ Հելլենական հիւպատոս Պ. Կրի- բարիս՝ իւր կառավարութեան հրա- հանգաց համաձայն՝ նոյն նպատակաւ կը գործակցի եղեր կղզւոյն իշխանու- թեանց ։

Այսօր Կրետէէ ճամբայ կ'ելնէ պատ- գամաւորութիւն մը որ մէկ իսլամէ և երկու քրիստոնեայ անդամէ կը բաղ- կանայ ։ Սոյն պատգամաւորութիւն մայ- րաքաղաքս գալով իրաց վիճակը պիտի ներկայացնէ Բ. Դրան ։

ՀԱՆՔԱՅ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Անտառաց և Հանքաց ջնջեալ ժո- ղովոյ տեղ վարչական նոր ժողով մը կազմուած է որ ի նիստ պիտի գումա- րի շաբաթն երկու անգամ և ի հարկին աւելի ։ Սոյն ժողովոյ նախագահն է Անտառաց և Հանքաց ընդհ. տնօրէն Վսեմ. Գույումճեան Պետրոս էֆէնտի և անդամք են՝ տնօրէնի օգնական Ճէ- միլ պէյ , գիտական ժողովոյ նախա- գահ Նաղիֆ պէյ , շրջուն քննիչք Րի- զա պէյ, Ցարութիւն էֆէնտի և Կարա- պետ էֆէնտի, հանքաց ընդհ. երկրա- չափ Պ. Վալէր և երկրաչափ Պ. Գոլան ընդհ. քարտուղար կարգուած է Շէ- ֆիք պէյ ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Առեւտրական Լրատուէն քաղուած)

Հնձոց վրայ առնուած վերջին լու- րերը նուազ գոհացուցիչ են . անձկա- նօք կսպասուի որ անձրեւներ անոնց անոնց վիճակը բարւոքելու համար ։ Թէ Ղալաթիոյ եւ թէ Պոլսոյ կողմէ բաւական թուով գնողք երեւցան ներածեալ մանր ապրանաց համար , թէպէտ հրապարակը կանոնաւորապէս բանուկ չէր ։ Մեծաքանակ ապրանաց վրայ կատարուած գործերը փափա- քելի եղած վիճակը չունին դեռ . Թէ- պէտ քիչ չատ գործառնութիւնք կը լինին , սակայն անկարեւոր գումար- ներով ։ Պատրաստ ապրանաց սակա- ւութեան պատճառաւ ցորենի , ալիւ- րի ինչպէս նաեւ հունտերու գները լաւ բռնուած են ։ Արտածութիւնք քիչ մ'աւելի հաստատ գներով եղան. Թիֆ- տիկի վրայ գրեթէ բնաւ գործ չեղաւ. ափիոնի եւ գազի խէժի գները բըռ- նուած են , բուրդ եւ հունտք աւելի կը փնտռուին ։

—Բ. Դուռը վաւերացուց Իսմայի- լիայի ֆրանսական Նորընտիր դեր-հիւ- պատոս Պ. Սիբիլլի պաշտօնը ։

—Վեց միլիոն ոսկւոյ փոխառու- թեան կնքման համար սկսուած բա- նակցութիւնք ընդհատուեցան , վասն զի գերմանացի դրամատերց ներկա- յացուցիչը Պերլին կ'ուղեւորի ։

—Էնկիւրիէն Առեւտրական Սենե- կին ուղղեալ հեռագիրք պատահմամբ կը խնդրեն որ միջամտէ կայս. կառա- վարութեան քով՝ որպէս զի Թիֆտիկ արտադրող այծերէն առնուած տուրքն իջուցուի ։

—Վերջին ութ աւուրց մէջ առ- նուած լուրերն հարաւային Ռուսիոյ , Ռումանիոյ եւ Ռումէլիի հնձոց մասին երկիւղներ կ'ազդեն ։ Այս վերջին գա- ւառի մէջ մանաւանդ լուրերն անպի- տի վիճակի մը հասած են , որ եթէ սակաւիկ մ'եւս չանձրեւէ , հունձքերը բոլորովին կորսուած պիտի նկատուին ։

—Կղզիներու բնակիչք հանրագիր մը մատուցանելով առ որ անկ է խընդ- րած են որ շոգենաւուց երթեւեկու- թեան գներն որք վերջերս աւելցած էին իրենց նախկին վիճակին վերած- ուին ։ Աղերսարկուք իրաւամբ դիտել կուտան թէ պարզ արհեստաւորաց համար անկարելի է օրական 5-6 ղրշ. շո- գենաւու անցագին վճարել . Թէ , բաց աստի , այդ բարձր անցագինք կ'ա- հաբեկեն ժողովուրդն որ այլ եւս չեր- թար կղզիներն անցունել ամրան եղա- նակը որով մեծ վնաս կը հասնի կղզի- ներու բնակչաց որք ապրուստի ուրիշ միջոց չունին ։

—Իզմիրէն և Սելանիկէն առնուած նամակներ կը ծանուցանեն թէ՝ այդ քաղաքաց մէջ փութով առաջ կը տար- ուի Րէժիի կողմէ վճարեալ ոստիկա- նաց խումբերու կազմակերպութիւնն ։ Ցայտնի է թէ այդ ժանտարմայք պի- տի յաջորդեն դէտերուն , և այս փորձ այդ երկու քաղաքաց և Պրուսայի ու մայրաքաղաքիս մէջ փորձուելէ յետոյ, եթէ յաջողի , պիտի ընդհանրացուի ։

Նոր դէտերն , որք ոստիկանական համազգեստ պիտի կրեն , ենթարկեալ են ոստիկանական կանոնաց ։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ

Կը յիշուի թէ կայս. հրամանաւ կալուածական տրոց վրայ յաւելում մ'եղած էր ։ Արդ , Ելմտական Նախա- րարութիւնը շրջաբերականներ ուղղե- լով ամեն կողմ, ծանուցած է թէ սոյն յաւելումէ ազատ պիտի մնան այն տուներ՝ որոց մէջ տանուտէրն ինք կը բնակի ։ Եթէ մարդ մը մէկ տուն միայն ունի և եթէ այդ տան արժէքը քսան հազար ղրուշէն վար է , ըստ առաջ- նոյն հազարին չորս , իսկ եթէ քսան հազարէն վեր է , հազարին ութ տուրք պիտի վճարէ ։ Ուստի նկատելով որ մէկ անհատի մը սեփականութիւնն եղող մէկէ աւելի տուները , բաց ի իւր բը- նակութեան յատկացեալ տունէն, իբ- րեւ անշարժ կալուած կը նկատուին , սոյքա վարձու տրուին թէ ոչ և ար- ժէքնին քսան հազար ղրուշէ աւելի լի- նի թէ ոչ, կալուածատրոց վրայ եղած յաւելումէն ազատ չ'պիտի նկատուին , նոյնպէս հազարին տասը ղրուշ տուրք պիտի առնուի այն գետիններէ և բան- ջարեղէնի պարտէզներէ , որք ցարդ հազարին ութ տուրք կը վճարէին և ազատ էին տասանորդական տուրքէ ։

ԱՌՆԱՎՈՒՏԳԻՒՂԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՔ

Հետեւեալ նոր նուիրատուութիւնք եղած են ի նպաստ Առնավուտգիւղի հրկիզելոց .

	Ղրշ.
Գումար նախորդ ցուցակաց	89,493
Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա	2,000
Դատական նախարարութիւն	785
Պետական Խորհրդոյ պաշտօնեայք	540
Ադրիանուպոլսէն	5,400
Արեւ. Ռումէլիի Եէնի-մահալլէ գիւղացի Գոքերի եղբարք	5,000
Ֆէներէ յոյն վարժարանի աշակերտք	864
Գումար ղրշ.	104,082

Հինգշաբթի օրը եկաւ կայսերա- կան Իրատէն որ կը վաւերացունէ ե- գիպտական պայմանագրոյն կցեալ յա- ւելուածն որ զինուորական կէտերուն կը վերաբերի ։ Շաբաթ օրն ստորա- գրուեցան այդ յաւելուած ինչպէս նաեւ ուրիշ քանի մը Թղթեր որք կը պարունակեն օսմանեան պատուիրա- կաց և բրիտանական պատուիրակին միջեւ կատարուած բանակցութեանց արդիւնքն ։

—Այն ունկնդրութեան՝ զոր Վեհ . Սուլթանն այս ուրբաթ օր շնորհեց անգլ. դեսպանին , ներկայ էին արա- րողապետ Մունիր փաշա և դեսպանա- տան առաջին թարգման Սըր Ալֆրէտ Սանտիսըն ։ Դեսպանը Վեհ. Սուլթանին մատոյց Թագուհւոյն շնորհակալու- թիւններն այն բարեմաղթութեանց հա- մար զորս Ն. Վեհափառութիւն ուղ- ղած էր նորա ծննդեան 68րդ տարե- դարձին առթիւ ։ Թագուհւոյն յոբել- եանը մօտ լինելով, Վեհ. Սուլթանն ո- գուտ քաղեց այս առիթէն արտայայ- տելու համար իւր խորին համակրանքը Մեծին Բրիտանիոյ Թագուհւոյն նկատ- մամբ ։

Ունկնդրութեան միջոցին Վեհ. Սուլ- թանն և Սըր Ուիլլիէմ Հուայդ գլխա- ւորաբար խօսակցեցան եգիպտական պայմանագրոյն վրայ որ նոր կնքուե- ցաւ ։

—Այս ուրբաթ օր մարտի ամսա- թոշակը վճարուեցաւ զինուորական սպայից եւ պաշտօնատարաց ։ Երէկ եւս Սպարապետի Դրան բոլոր պաշտօնէից մարտի ամսաթոշակները վճարուեցան ։

—Ցունաց նախկին պատրիարք Տ. Յովակիմ Գ. Երուսաղէմէն Աղեքսանդ- րիա ուղեւորեր է ուստից Այնօրօզի վանքն այցելելէ յետոյ մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ աշնան մէջ ։

—Վեհ. Սուլթանը գնդապետու- թեան աստիճան շնորհեց ծովային տե- ղակալ-գնդապետ Նէ-Համ Մէհմէտ Թէվֆիք պէյի ։

—Մաքրիսայի պահեստի զօրաց գըն- դապետ անուանեցաւ Սպարապետի Դրան ընդհանուր պիտոյից երկրորդ ճիւղի տնօրէն Մուստաֆա Իզզէթ պէյ ։

—Մարդահամարի յատուկ օրինաց համաձայն ամեն անոնք որք [illegible] չունին մէկ Մէճիտէէն մէկ ոս- կի տուգանաց եւ քսան—չորս ժա- մէ մինչեւ մէկ ամիս բանտարկութեան կը դատապարտուին ։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը նկատելով որ պատ- ժական օրէնքը խտիր մը չը դներ ա- րանց եւ կանանց միջեւ եւ նկատելով որ այս՝ ոճրագործ կանանց միայն յա- տուկ է , ծանոյց ամեն կողմ թէ [illegible] չունեցող կիները չէ կա- րելի երբեւ այր պատժել , վասն զի ի- րենց վիճակի մասնաւորութիւնն ար- գելք կը լինի առ այդ , այլ միայն պէտք է ուշադրութիւն ընել որ այդ- պիսի դէպքեր տեղի չունենան ։

—Մաքսատան ժողովոյ նախկին նա- խագահ Շաքիր էֆէնտի , որ Րէժիի վարչութեան մէջ պաշտօն մը կը վա- րէր , հրաժարեր է ։

—Ելմտական նախարարութեան հը- րամանաւ Ալյօրնի նահանգին ուղղակի տրոց տնօրէն Ալի էֆէնտի մայրաքա- ղաքս եկաւ ։

—Կայս. կառավարութեան եւ Պա- ռոն Հիրշի միջեւ եղած հաշուական խնդիրը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը նախընթաց օր ի նիստ գումարեցաւ Արտաքին գործոց պաշ- տօնատան մէջ ։

—Երկրորդ զօրաբանակի Պրուսայի պահեստի զօրաց միրլիվա Գատրի փա- շա , որ երկար ատենէ ի վեր անկող- նոյ կը ծառայէր , մեռաւ ։

—Սելանիկէն մայրաքաղաքս ժա- մանեց Ելմտական Նախարարութեան հասութից գանձման տնօրէն Սիւլէյման պէյ ։

—Պուքրէշի աւստրիական դեսպան Պ. Մայէր , որ իբրև հիւր մայրաքա- ղաքս կը գտնուի , նախընթաց օր այ- ցելութիւն տուաւ Պետական Խորհր- դոյ նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա- յի և կայս . բժշկական վարժարանի վերատեսուչ Մարքօ փաշայի ։

—Ֆրանսական և ռուսական դես- պանք շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-Եպարքո- սին և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նա- խարարին հետ ։

—Շաբաթ օրը Տրապիզոնէն մայ- րաքաղաքս ժամանեց Վեհ. Սուլթանի թիկնապահներէն Միրլիվա Ալի փաշա ։

—Ելմտական Նախարարութեան ո- րոշմամբ , գիւղաքաղաքաց ոմանց տրոց քարտուղարներու պաշտօնը ջնջուեցաւ ։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Բաղէշի Նախորդ մէքդուպճի Մուխթար պէյ ։ Նորա յաջորդը Սաֆվէտ պէյ եւս երէկ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորե- ցաւ ։

—Ռումէլիական երկաթուղեաց մի- ացման գծերու շինութեան ընկերու- թեան գլխաւոր երկրաչափ Պ. Թրիտոն շաբաթ օրը Սելանիկ ուղեւորեցաւ ։ Նոյն ընկերութեան քննչութեան ճիւ- ղին երկրաչափ Պ. Լըֆէվռ, որ իւր կինը Փարիզ առաջնորդեց , անտի պիտի եր- թայ միանալ Պ. Թրիտոնի՝ գծերու ընդհանուր վիճակն աչքէ անցունելու համար , յետ որոյ պիտի կատարուի անոնց պաշտօնապէս յանձնումն առ Օսմ. Յանձնաժողովն , որուն կը նա- խագահէ Խայրի պէյ ։

—Արեւ. Ռումէլիի դատական գոր- ծոց նախկին տնօրէն Պ. Պօպչէֆ , որ Ռումէլիցի միւս փախստականաց հետ մայրաքաղաքս ապաստանած՝ լաւագոյն օրերու կ'սպասէր , Պետրպուրկ ուղեւ- որեցաւ Պ. Կէչոֆի միանալու ։ Այս կերպով կը հաստատուի այն լուր թէ պուլկար փախստականաց կողմէ պատ- գամաւորութիւն մը գնացած է Ռու- սիոյ մայրաքաղաքը , սա տարբերու- թեամբ թէ այդ պարոնայք փոխանակ խմբովին մեկնելու , առանձին առան- ձին ճամբորդած են ։

—Դարդանէլլի անգլ. հանգուցեալ հիւպատոս Ժ. Մէլէնկի որդի Պ. Ֆրէ- տէրիք Մէլէնկ՝ Բօր-Սայիտի հիւպատոս անուանեցաւ ։

—Պելճիոյ Ճօն Քօքքրիլ ընկերու- թեան երկրաչափ Պ. Մաքս Ռէօլ մայ- րաքաղաքս եկաւ ։

—Դաստամօնիի Իտարէի ժողովն երկու տարուան բանտարկութեան և երեք տարուան պաշտօնանկութեան դատապարտեր է նահանգին Կեօքէ գիւղաքաղաքի Թահրիլ քարտուղարն որ 68,000 ղրուշի գումար մը իւրացու- ցած էր կառավարական սնտուկէն ։ Քարտուղարը միանգամայն դատա- պարտուած է իւրացուցած գումարը վճարելու ։

—Զ[illegible] վարժարանի հիմնադիր Բօս- ղանջէն Զարաֆ եղբօրորդի Տր . Խրիստօ Զարաֆ մայրաքաղաքս եկաւ ուստից Թեսա- ղիա պիտի երթայ իւր հօրեղբօր կալուած- ներն աչքէ անցունելու համար ։

—Երէկ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ Եէնի-գաբու ։ Բիւզիկիւճի Քերովբէ ազայի Թոռ , Միհրդատ անուն մանկիկ մը տան վ'րնայարկի պատուհանէն փողոց իյնալով , իսկոյն մեռաւ ։

—Գա[illegible] որմնէպ Ճէմիլէն , որ ինչպէս կը յիշուի մէկ քանի անգամներ իւր սէռը փոխած և վերջապէս բռնական կողմ յաղթելով կին եղած էր , Սպարա- պետութեան կողմէ հայրենիքը ղրկուելով իւր ծնողաց յանձնուեր է ։

—Մայիս 2/14 ին վերջացող շաբթուն մէջ Այտընի երկաթուղեաց ընկերութեան հասոյթն եղած է 3,246 անգլ. ոսկի , մինչ անցեալ տարւոյ մի և նոյն շաբթուան հա- սութից գումարն էր 3169 ոսկի ։ Նոյն Թը- ուականին վերջացող 20 շաբաթներու մէջին հասոյթն է 3471 ական ոսկի , մինչ 1886 մայիս 2/14 ին վերջացող 20 շաբաթներու հասոյթն եղած էր 2998 ական ոսկի ։

—Աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քա- լիչէ իւր բնակութիւնը Պէօյիւքտէրէի ա- մարանոցը փոխադրեց այս շաբաթ օր ։

— Թուրք լրագիրք կը պատմեն թէ Զմիւռնիոյ մէջ սափրիչ մը իւր յղի կինը կը թունաւորէ ։ Խեղճ կինը սաստիկ ցաւերով կը տանջուի եւ կ'սկսի աղաղակել ։ Ամու- սինը կնոջ մահը փութացնելու համար սաստ- կապէս կը զանակոծէ զնա որ քիչ յետոյ կը մեռնի ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալած է այս ոճրագործ ամուսինը ։

Դ. Փ. ՁՕԲՈՒՐԵԱՆ

Ց ՂԱԼԱԹԻԱ , ԳՕՄԻՍԻՕՆ ԽԱՆԻ ԴԻՄ Ց

Սոյն Դրամատան մէջ կը վաճառուի Ռումէլիի Երկաթուղեաց արժէթղթերու ամբողջ թիւն 3 ղրուշի , յառաջիկայ յունիս 1ին (Ն. Տ.) տեղի ունենալիք 104րդ վիճա- կահանութեան համար ։

Նոյն Դրամատան մէջ կը վաճառուի նաեւ Համպուրկի 292րդ վիճակահանութեան ա- ռաջին կարգն ըստ յետագայ ցուցակի .

Օսմ. ոսկին 100 ղրուշէն

Ամբողջ մէկ տոմսակը ղշ	100
Կէսը	50
Մէկ քառորդը	25
Մէկ ութերորդը	12 1/2

Սոյն Դրամատան մէջ կը գտնուին թէ՝ Ռու- մէլիի Երկաթուղեաց վիճակահանութեան և թէ՝ օտար արժէթղթոց վիճակահանու- թեան ցուցակներ և շահող թիւերու փո- խարէնը կը վճարուի ինչպէս նաեւ պար- գեւաւոր փոխառութեան արժէթղթոց ա- ռուծախը կը կատարուի ։ Գաւառներէ ե- ղած յանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը գործադրուին , եթէ փոխարժէքը մէկտեղ ղրկուի ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար կը պատասխանուի եթէ թղթատա- րական ծախքը մէկտեղ ղրկուի ։

Նամակաց հասցէն է Դ. Փ. Զօբուրեան , Ղալաթիա . իսկ հեռագրոց՝ Զօբուրեան, Ղա- լաթիա ։ 2—5

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ , 27 մայիս

Պ. Ռուվիէ կը յուսայ կազմել նախա- րարութիւնը ։

Նախարարութիւնը պիտի կազմուի եղեր հետեւեալ կերպով .

Պ. Ռուվիէ , նախարարապետ և նախա- րար ելեւմտից .

Զօր. Սօսիէ կամ Զօր. Թոմասէն } պատերազմ. գործոց

Պ. Ֆլուռէնս, արտաքին գործոց .

Պ. Ֆալիէռ, ներքին գործոց.

Պ. Սփիւլլէ, դատական գործոց.

Պ. Գոպլէ , հանրային կրթու- թեան.

Ծով. Ժօռէս , ծովային գործոց.

Պ. Էդիէն , հանրօգուտ շինութեանց.

Պ. Բառվէ, երկրագործութեան .

Պ. Բէյդրալ , վաճառականութեան.

Պ. Պիզառէլլի , թղթատարութեան և հեռագրաց ։

Պ. Պ. Լօքրուա և Կասնէ , վաճառակա- նութեան և թղթատարութեան ու հե- ռագրաց նախարարք նախորդ նախարա- րութեան մէջ , զորս Պ. Ռուվիէ կ'ուզէր պահել , չուզեցին բաժնուիլ Պուլանժէ զօ- րավարէն ։

Բարիզ , 28 մայիս

Արմատական ձախակողմն և ծայրայեղ ձախակողմը կը մերժեն աջակցիլ Պ. Ռուվիէի նախարարութեան ։ Միւս կողմէ Զօր . Սօ- սիէ և Թոմասէն մերժեցին յաջորդել Զօր. Պուլանժէի , որպէս առաջարկուած էր իրենց ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք , 27 մայիս

Երեսփոխանաց ժողովը կը շարունակէ քուէարկել , գրեթէ առանց վիճաբանու- թեան, կառավարութեան ներկայած բոլոր օրինական ծրագիրները ։

Աթէնք , 28 մայիս

Եօրկեայ Թագաւորը Լոնտոն պիտի եր- թայ՝ ներկայ գտնուելու համար Վիքտո- րիա Թագուհւոյն յոբելեանին ։

Վաղը կ'սկսի Աթէնքի համալսարանին յոբելեանի հանդէսը ։

Աթէնք , 29 մայիս ։

Պատերազմական վճռաբեկ ատեանը բե- կանեց զինուորական ատեանի արձակած վճիռը Քուղրայի մատնութեան դատին մէջ ։ Դատապարտեալ սպայք վերստին պիտի դատուին ուրիշ ատեանի մը առջեւ ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա , 18 մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պահ քայլ)	111 3/8
3 » » (վճռ. կնին)	111 1/4
3 Բարիզի » (պահ քայլ)	22 67 1/2
3 » » (վճռ. կնին)	22 75

Օսմանեան Քոնսօլիտէ

		Դահեկան
Երեկ երեկոյ գոց. (Միաց. Դ)	Սերի	16 6
Պօրսայէն գոցուելէն վերջը	»	16 3
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	16 6
Բարձրագոյն գին	»	16 6
Նուաստագոյն »	»	16 6
Կէս օրին	»	16 6

ԻՍԹԻԳՐԱԺԸ ՏԱԽՍԻԼ

Երէկ երեկոյ	40 32
Այս առաւօտ	40 32
Կէս օր	40 36

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

փոխառութիւն 1858) » 1862)	Ա	Սերի	25
» 1860) » 1863) » 1872)	Բ	»	15
» 1865) » 1869) » 1873)	Գ	»	0. 16 6

Ինիֆիէ Եգիպտական

Երէկ երեկոյեան գոցուեցաւ (գ. կ.)	82 20
Այս առաւօտ բացուեցաւ	82 20
Կէս օրին	82 20

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	3 35
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	6 38
Պանք տը Գօնս	»	5 15
Սօս. Շանժ է Վալէօր	»	3 35
Թրամուէյ	»	300
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	34 50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի	»	81

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	88 14
Անգլիական ոսկի	»	111 11
Բօլ իմփերիալ	»	90 30
Քրիմից	»	51 25
Ռուսալի Թղթադրամ	»	9 90
» արծաթ	»	75
Ֆիօրին	»	— —
Մեճ. արծ. (տարբ.)	»	108
Վեշլիկ	»	102 30
Հինգլիկ	»	102 30
Մեճիտիյէ	»	98 10
Թասաֆէ	»	17

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն , 28 Մայիս , ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ			103 9/16
Օսմ. »	Սերի Դ.	բացուեցաւ	14 5/16
» »	»	գոցուեցաւ	14 11/16
» »	»	Ա.	24 1/2
» »	»	Բ.	15 1/4
Օ »	»	Գ.	14 3/8
Օթօման 1871			76 1/2
Փոխառութիւն 1877			88 3/4
Պանք Օթօման			10 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873			98 1/2
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիէ)			74 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)			97 1/2
Տայրա Սանիէ			71 5/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռօչիլտ)			97 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			— —

Վիեննա , 28 Մայիս , ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127 40
Օսմանեան երկաթուղի	16 30

Բարիզ , 28 Մայիս , ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	108 35
» » 3 0/0	81 22 1/2

Օսմանեան քաղաքական Սերի Դ. բացուեցաւ	14 50
» » » գոցուեցաւ	14 67 1/2
» » » Բ.	15
» » » Գ.	14 70
Օսմանեան երկաթուղի	33 37 1/2
» Բէժիի բաժնեմասերը	— —
Պանք Օթոման	512 50
Դրէսար Լիոնէ	550
» Ֆոնսիէ	1368 75
ԲամՇեռոմ Լիոնի	1222 50
Սուէզի ջրանցք	2023 75
Ռուսական 5 % 1877 ի	101
Իտալական Ռանթ	98 35
Եգիպտական միացեալ	375
Սպանիական (արտաքին)	66 3/8
Բրիօրիթէ թիւրք	362 0
5 % Հելլենական	362 50
Զէբ Լոնդրայի վրայ	25 21

ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել թէ Սուլթան Պայազիտ Օքճբլար Պաշի թիւ 53 դեղա, րանն որ քիչ ժամանակի մէջ հանրածանօթ եղած է, այս անդամ ամէն մասամբ իւր տեսակին մէջ առաջին կարգի հաստատութիւն մ'ընելու համար որ եւ է ջանք խնայած չեմ, որպէս զի յարգոյ յաճախորդք չափազանց գոհ լինին։ Դեղարանս դիտողք պիտի գտնեն առաջին տեսակէ եւ մեծ խնամքով պատրաստուած թարմ դեղորայք՝ քիմիական ընտիր բաղադրութիւնք, բժշկական գործիներ, զուտ Նորմէկիայի ձկան իւղ, ամէն տեսակ քսուքներ, քնաքնայով պօրտոթ գինիներ, մալաթիա գինիներ, հոտաւէտ իւղեր եւն եւն, եւ դեղագրոց ընդ վոյթ պատրաստութիւն՝ խիստ չափաւոր գիներով։

Նաեւ մեր դեղարանին մէջ ամէն կէս օրէն վերջը բժշկական խորհրդակցութիւնք պիտի կատարուին ազգային ճարտար բուժիչներէն Տօքթ. Թիւրաք եւ Տօքթ. Ա. Թէրզեան էֆէնտիներու կողմանէ։ Տօքթ. Թէրզեան էֆէնտի որ կ'զբաղի մասնաւոր կերպով կուրծքի եւ կոկորդի հիւանդութեամբ, ուրբաթ օրերը ժամ 7-9 ձրիբար պիտի դարմանէ անկարող հիւանդները։

Ատամնաբոյժ Մեծ. Ժողէֆ էֆ. Պիլլօրեան եւս պիտի դարմանէ մեր դեղարանի մէջ ամէն օր։ 24-30

ՆԱՄԱԿ ԲԵԴՐՍՊՈՒՐԿԷ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 2 մայիս

Ահա՛ հաղորդեմ ձեզ մի տեղեկութիւն տեղւոյս ե՛կեղեցական գործերից.

Տարին մի անգամ տեղի ունեցող հայ ծխականների ընդհանուր ժողովն այս տարի զանազան տարաձայնութիւնների առթիւ յետաձգվեց երկրորդ անգամի. սակայն սա չէ գլխաւորը. Խորէն վարդապետի գալն ի վեր, մի, երկու երեք մարդիկ, հանդերձ Խանի արհեստց քահանայով իրենց պարագլուխ ունենալով իշխան Աբամելիքը, շարունակ խոչընդոտներ են առաջ բերում Հայր սուրբի գործունէութեան դէմ։ Մառնութիւններ էին դիրուում, թէ Հայր սուրբ ազատախիտ քարոզներ է կարդում և ուղղութիւնն տակ առնվում։ Էմմիածին գանգատներ էր հասցնում իշխանը եւ։

Այսպիսի գանգատների, սուտ արարմունքների հետեւանքն այն եղաւ, որ Սինոդէ կողմից Խորէն վարդապետին պաշտօնական թուղթ է հասնում, թէ նա, Հայր սուրբը, այսուհետեւ իրաւունք չունի քահանայ անուանելու եւ ինքնուրոյն ծէսեր և այլ հայկական սովորութիւններ մտցնելու մինչ քան կանխօրէն Սինոդի իրաւունքը չ'ստացուի այդ ծէսերը մտցնելու համար։ այլապէս մերժելու։ Մինչեւ այն ժամանակ իշխանն եւս նամակ է ստանում կաթողիկոսի կողմից, ուր Մակար կաթողիկոսը ցանկանալով հաճոյանալ իշխանին, ծառայել նորա անձերի ձգտումներին, տեսէք ահա մտաւորապէս ինչ է գրում.

«Սեղանի վերայ բացի մեծ վարագոյրից, Խորէն վարդապետն իրաւունք չունի մի այլ փոքրիկ վարագոյր կախելու այն փոքրիկ սեղանի առաջ, ուր պատարագիչը կիրակի օրերը իր դէմը պատարագն է կատարում։ իրա՛ւ, շարունակած է կաթողիկոսը, այդ փոքրիկ վարագոյրը գործածվում է եւ չատ եկեղեցիների մէջ, սակայն դա մի աւելորդ բան է, անհրաժեշտ չէ, ինչու որ դա հանդուցեալ Գէորգ կաթողիկոսի ներմուծածն է ըստ սովորութեան տանէ հայոց։ Նոյն իսկ այժմ Ձեր գրութիւնն ըստանարուս, հրամայեցի նոյն եւ Մայր Աթոռի այդ վարագոյրը վեր առնելու, որպէս մի աւելորդ կարգադրութիւն, սովորութիւն, որ մտցրել է Գէորգ կաթողիկոսը։» եւ այլ այնպիսի գոյն կրող բաներ։ Խօսք չկայ որ Խորէն վարդապետի հետ միասին խայտառակուեց (զինաթափ եղաւ) նոյն եւ սկզբունքը եւ հայ ժողովուրդը։ Այս տեղ մենք կաշիներիցս դուրս գալով աշխատում ենք օր առաջ հայկական ծէսեր ու սովորութիւններ մտցնելուն ա-կանատես լինելու եւ ամէն բան բարեկարգուած տեսնելն և ահա երեւան է գալիս հայ ազգի հոգեւոր պետը եւ մի գրչի հարուածով անուն ինչ որ ես գրում եմ եւ առհասարակ գրած եմ ձեզ զուտ ճշմարտութիւն է։

Երեւակայեցէք այս մի փաստից, թէ տեղւոյս հոգեւոր պաշտօնեաները մինչ ո՞ր աստիճան երես են առել իշխանի վարմունքից։ Աւագ ուրբաթ օրը եկեղեցու յարկի տակ, Խորէն վարդապետն եկեղեցական կալուածների կառավարութեամբ առաջարկումէ Խանի արհեստց քահանային Զատիկի երեկոյն եւ առաւօտը պատարագին, երբ պատարագելու է հայր սուրբը, վերաբերումը կատարէ շապիկը հագած, ինչպէս սովորութիւն է միշտ եկեղեցիների մէջ, բայց ոչ շուրջառով, ինչպէս անում են օրթոդոքսերը (ռուսք)։ քահանան պատասխանում է, թէ չի կատարի հայր սուրբի ասածը, ըստ որում իշխանը դէմէ դորան։ երբ առարկվում է Խորէնից, թէ ո՞վ է իշխանը կամ ինչ իրաւունք ունի որ եւ է մի իշխան հայ եկեղեցու գործերի, ծէսերի մէջ, յանառ եւ տարբացած քահանան պատասխանում է, թէ թերեւս իրաւունք ունի իշխանը որ հրամայում է, այլապէս, ինչո՞ւ պէտք է հրամայէ։ այսպէս մի երկու խօսակցութիւնից յետոյ Հայր սուրբը անդամների ներկայութեան նախատում է քահանային եւ մի քանի կծու խօսքեր ասում Եշխանի հասցէին։ Ահա՛, ձեզ, եւ տեսէք ինչպէս կաթողիկոսը ո՞ւմ է պաշտպանում եւ ինչպէս է ոտնակոխ անում մեր սուրբ աւանդութիւնները։ ժողովուրդը չի կարողանում ըմբռնել, թէ դա Գէորգ կաթողիկոսի մոցրածն է եւ եւ։

Վերջապէս այժմ, այս օրերս դեռ բոլորը լուռ են եւ հանդարտութիւն է տիրում, թէեւ ամէն մի կողմ իր ուղածն է տեսնում ու գործում։

(ՄԱՍԻՍ) ՄՍԵՂ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԱՖ. ԳԱՌԱՀԻՍԱՐ, 7 մայիս

Սրբազան Առաջնորդ Հայոց նախորդ ամսոյ 22ին, ընկերակցութեամբ Տ. Աւետիս քահանայի, տեղէն մեկնեցաւ յԵկիզիհիր, ընտրելու ընծայացուին քահանայական ձեռնադրութիւնը կատարելու համար։ Սակայն, կը լսենք թէ Ն. Գերապատուութիւն անդ հասնելուն՝ Պարիսաքարանէն կ'ստանայ հեռագիր մը որ կը հրամայէր ձեռնադրութիւն չը կատարել մինչեւ որ այս մասին նոր հրահանգ չ'ստանայ։ Ցայտնի է թէ այս արգելը ինչ պատճառ է առաջ կուգայ։ կը յիշուի թէ Կեդր. Վարչութեան վերջին մէկ անօրինութեամբ, Էսկիշէհիր ըստ առաջնոյն, միացուած է Պիլէճիկի Առաջնորդութեան, բայց այս փոփոխութիւն պաշտօնապէս ծանուցուած չ'ըլլալով՝ Քէօթահիոյ Առաջնորդութիւնն միշտ իւր թեմը կը հաշուարի գործութեանց որոց կատարելութեամբ և ճշդութեամբ հսկել կը հրամայուի։

— Ապրիլ 27ին հանդիսաւորապէս ծանուցեաւ Օգոստ. Վեհապետին ծննդեան քառասուն և վեցերորդ տարեդարձը, երկրային քաղաքական պաշտօնատան մէջ և հրապարակը տեղի ունեցան խրախճանութիւն, լուսաւորութիւնք և նուագածութիւնք որոց խուռն բազմութիւն ներկայ գտնուեցաւ մինչեւ ժամ երեք։ Բարձրագոյն հրամանաւ արձակում շնորհուեցաւ այն բանտարկելոց որք աւարտած էին սահ անեալ պայմանաժամուն երեք չորրորդ մասն։

— Ամսոյս 4-ն լուսնալու գիշերը ժամ 5ին, քաղաքիս կեդրոնական թաղը տան մը մէջէն հրդեհ ծագեցաւ որ սոսկալի աւերումներ կ'սպառնար։ բարեբաղդաբար անմիջական օգնութիւնք հասան և վերահաս վտանգին առաջն առին։ ազատելով նոյն իսկ այն տունն ուստից կ'սկսէր հրդեհը։

—Կերեւի թէ անկարելի պիտի լինի Բէժիի տեղւոյս գործակալութեան մաքսախուսութիւնն արգելուլ։ հետզհետէ կ'ընդարձակի։ որ ջանցնիր որ քանի մը բեռ ծխախոտ չմոցուի քաղաքին մէջ։

—Խմուլեաց կրկին ճիւղերու աշխատութիւնք անընդհատ պիտի շարունակուին մինչեւ 15 բամազան անտց։ Առաջիկայ շաբաթ օր ալ պիտի կատարուի Սանտրգլբի ճիւղոյն աշխատութեանց պաշտօնական սկզբնաւորութեան։

—Հնձոց վիճակը բնականաբար ամենուն ուշադրութեան առարկայն է։ եղանակիս սիկրդն միայն հնձոց նպաստաւոր անձրեւներ տեղալէ վերջ՝ այժմ կը շարունակէ նորէն տիրել երաշտութիւն ու մոռհոգութիւն։ վեր ի վերոյ հաշուով մը գիտենք թէ հունձք առհասարակ սովորականին մէկ երրորդ չափով միայն պիտի լինին։ այսու ամենայնիւ թէչ յոյս չունինք սովորականին չափ բնդհանուր տարի մ'ունենալու՝ սակայն երկիրզ չկայ նուազութեան։ պատրաստի արմտիք երկու երեք տարուց կրնան բաւել։ Ամիրոնի համար՝ կ'ենթադրուի թէ, ի նկատ առնելով անձրեւաց նուազութիւնն, առատ չպիտի լինի, և այժմէն իսկ գները բարձր կը բռնուին և տարակոյս չկայ թէ աւելի ևս պիտի բարձրանան։ Հրապարակնս շատ հանդարտ է գրեթէ ամէն տեսակ առեւտրոյ համար։ Միայն պրոնի և բուրդի կանխավճառ գնմունք քիչ մը կենդանութիւն կուտան։

Բերոց գներն հետեւեալներն են.

Ամիրոն	1	քաշը (չէքի)	150 գաս.
Պրոն	1	օխան	14 »
Բուրդ	1	»	5 »
Մեղրամոմ	1	»	12 »
Գաչի (չոր)	1	»	8 »
Ցորեան	1	գոռ	20—16 »
Գարի	1	»	11—10 »

ՀԵԼՈՒԵՏԻՈՅ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ԺԸՆԷՎ, 18 մայիս 1887

Հելուետիա ենք. երկինք նոր եւ երկիր նոր։ Ընթերցողը թերեւս պահ մը կարծէ՝ թէ նոր աշխարհ գտած եմ։ Այո՛, թէպէտ Հելուետիոյ երկինքը նոյնպէս աւելի հին է քան հնութիւնը, և հնութիւնը նորութիւն մը չէ մեր զառամեալ կաւակոյտի և այս կէտի վրայ, սակայն հոս կայ բան մը, երեւոյթ մը, ազդեցութիւն մը, որ գիտող ճանապարհորդի միտքը, սիրտն ու աչքը միանգամայն կը գրաւէ ու կը պարարէ, որպէս բնութեան հրաշալիք ու հրապոյրք։ Եւրոպական լուսաւորութեան հետ միացած խաւարը, Զուիցերիոյ լերանց պատնէշներու տակ նկուն անթափանց մնացեր է մեծաւ մասամբ, որով բաղաքակրթութեան ամենէն աւելի փրկարար ազդեցութիւնք, այս աշխարհի բնական գեղեցկութեան հետ միացած, Եւրոպիոյ, չ'ասեմ երկրագնիս, դրախտ կոչուելու անուան արժանի վայելչութիւն մ'ստացեր է։

Այսպէս ներկայացնելով Ալպեան լերանց կոյսը, գուցէ մեր ծերունւոյն Աբրահամայ նախանձն ու ծաղր շարժեմ, նա որ ինձմէ և Մոն-Պլանէն աւելի լաւ կը տեսնայ և կը դիտէ իւր շուրջ, և հազարաւոր դարեր սահեր անցեր են իւր թիկնամէջէն և ծունդերու տակէն սահող ամպերու նման, պիտի ըսէ ինձ. «Զբաե՛ս, ինչո՞ւ այդչափ արմանք զարմանք, եկո՛ւր ուսիս վրայ առնեմ զքեզ, իմ շուրջ նայիր, ինչո՞ւ պիտի տեսնես, իմ անմման եփրատն ու Տիգրիսը, Եբասխն ու Ճորոխը, ամպածբար Բիւրակայ լեռները, Մաղիոցաձոր Հովիտները, Վանայ, Որմիոյ, Գեղամայ գեղածիծաղ ծովակները։ Նաղիին ու նարմանաղիկ լճակներնը, անբիծ գոհարներ. տե՛ս և պատմեմ քեզ թէ հարիւրամեայ մամուխներու ժամանակից հին բնակիչներս ի՞նչ հրաշալիքներ գործեր են հոս, որչա՛փ աւելի բարձր ճաշակ ու զարգացում ունեցեր են, որ դրեթէ անուաներ են իմ հովիտը։ Այսպէս անցաւ իմ շուրջ մարդկութեան առաջին աշխարհաչէն փայլուն շրջանն, երբ յանիժամ Արպեան աննման կորտ մ'եր և իւր Հելուետիան՝ վարեների սառոյցներու անկանոն կոյտեր։ քննեցէ՛ք Եդեմի նախապատմական աւանդութիւնն և պիտի տեսնաք Նոր-Հաս Մոն-Պլանի եւ իմ հինցած մաշած գեղեցկութեան տարբերութիւն. . . »

Վա՜հ, ծերունիներ ստէպ շատախօս կ'ըլլան մանաւանդ թէ նախանձոտ. եթէ մտիկ ընենք Արարատին, յաւիտենից ժամանակներ պիտի պատմէ մեզ, թէ ի՞նչպէս լուսինը երբեմն փոքրիկ արեւ մ'եր իւր օրով և ապա շրջաւ ու մարեցաւ. Ցիամարիոնին անծանօթ աստղերն ու մոլորակներն պիտի սկսի և վերջ չի պիտի դայ իւր հէքեաթ ու հանելուկներուն։ Ուստի թողուք որ երկրաքանիներ, հնախօսներ, և պատմագէտները Ուրարդան և Ուրարդին իրենց պատմական ու նախապատմական կեանքն ու ծառայութիւնն քննելով գոհացնեն Մասսի փառասիրութիւնը, մենք դառնանք նկարագրել Հելուետիոյ փառքն ու բարք։

* * *

Թողլով առ այժմ Հելուետիոյ աշխարհագրական և պատմական համառօտ տեսութիւն, կը փութամ գրել այն տպաւորութիւն երբ առաջին անգամ այս աշխարհի հողին վրայ կոխեցի. արդարեւ ինձ այնպէս թուեցաւ թէ նոր երկրի մը մէջ կը գտնուիմ. հողն ու ջուրը, սարերն ու ձորերը, օդն ու արեւը, մարդն ու անասունը ուրիշ յատկութիւն, ուրիշ կեանք ու գոյն ունէին։ Արդեօք Սիւխի վրայ լսած ու կարդացած հրապուրիչ տեղեկութեանց նախապաշարումն էր որ ամէն բան կը գունաւորեր հոս իմ աչքին։ Սակայն այժմ երկու տարիներ անցեր են և Հելուետիան միշտ նոյն սրտագրաւ հմայքը ունի։

Այս երկրին հիւրը, որչափ ալ անրդայ և դիտող չըլլայ, անկարելի է սակայն, որ չը նշմարէ այն մեծ տարբերութիւնը որք կան ասոր և Եւրոպիոյ միւս երկիրներու մէջ. նոյն իսկ Իտալիան, որ Եւրոպիոյ մշտադարուն պարտէզն է, կը թարշամի Վիլլեմ Թէլլի հարեւնիքի առաջ։ Հոս կարծես ժողովուրդը երկրին համար ստեղծուած է, և երկիրը ժողովրդեան համար արարչագործուած, մին միւսի կատարելութիւն ու գեղեցկութիւն կը լրացնէ։ Այս տեսութեամբ, անշուշտ զուիցերացին աւելի Զուիցերիոյ կը պարտի. եթէ սա յարդարեր ու զարդարեր է իւր հայրենիք, հայրենիքը սակայն ներշնչած է անոր ազատութեան, աշխատութեան, արդ ու զարդի ճաշակը։

Իւրաքանչիւր քայլափոխիդ, կամ ամէն անդամ որ շրջեկառքը մէկ բլուրէն միւս, մէկ հովտէն այլ հովիտ կը թռի, ուր որ աչք դարձնես ամէն կողմ չէն, ամէն կողմ պարտէզ, ամէն կողմ մաքրութիւն կը տեսնես. անտառները պուրակներուն, պուրակները զուլալ առուներու, առուները յորդառատ գետերու, գետերը վճիտ ու կապուտակ ծովակներու կը յաջորդեն։ Յայտնոյս փրփրագէզ ջրվէժները ձիւնապատ լերանց կողերէն ի վար՝ կը թաւալին, յանկոյս պուրակներու պարանոցն ի վար զմրուխտէ մանեակի պէս կը զարդարեն զուլալ աղբերակունք, և բազմաթիւ մեծ ու փոքրիկ լճակներ, որ կը պզպզան հեռուէն ու մօտէն, ճիկ ու վիկ կը խաղան անցորդի հետ։ Անհչակ, անզարդ ու անճաշակ տեղ չկայ։ ամէն տեղ պարտէզ, ամէն տեղ տուն ու ճանապարհ, ամէն տեղ կեանք ու կենդանութիւն։ Երջանիկ աշխարհ, երջանիկ ժողովուրդ։ կ'ըսես ինքնին և կը կրկնես միշտ, քանի որ յառաջ երթաս։

Ահա՛ սպիտակհեր երկրագործ նահապետը կորովի կազմուածքով, զուարթ և գոհ դէմքով, իւր տան առաջ պարտէզը կը մշակէ. քիչ մը հեռուն իւր երիտասարդ առոյգ տղան արտը կը հերկէ թեթեւ խոփ մը կապելով յալթանդամ ձիուն կողերէն. նահապետի կինն ու հարսը իրենց գբլուխը գարնան կակաչներով զարդարած, բահով ու բրիչով հողը կը հարթեն ու կը մաքրեն։ կլսրիկ ու արմպուլիկ երախայ մը օրօրակառքի մը մէջ, կը դիտէ իւր պապուն ու մայրիկին աշխատութիւնը և օրօրոցէն կ'սկսի աշխատութիւն սիրել, կենաց դասերը սերտել։ իսկ մանկան կուշտ չնթռկեր է պահապան մեծ շունը։ Քիչ մը հեռուն, մեծ ու խոշոր կովերը զանգակներով զարդարուած կ'արածին և գեղեցիկ օրթիկներ նոցա շուրջ կը խայտան։ Այլ որչափ ճաշակաւոր է երկրագործին տնակը։ Թէպէտ ծագկատանի մէջ կ'ապրի բարի նահապետը, այլ պատուհանները առանց ծաղկամանի չեն և ոչ ապակիները առանց վարագոյրի։ և կատուն, այս ընտանեաց վերջին անդամը, հոն դրան չեմքին մէջ պուսպուղեր, պահապան կեցած ի տուն։ եթէ երբէք հելուետացին պահապանի պէտք ունի, այս ալ չատ է։

Ս. Տ. Ս. ՏԻՎԻՆՆԵՑ

ՄԱՀ Պ. ՎԻՒԼԲԻԱՆԻ

Բարիզի Գիտութեանց Ակադեմիան իւր ամենէ համեստ, այլ ամենէ օգտակար և ամենէ նշանաւոր անդամներէ մին կորոյս։ Պ. Վիւլբիան մեռաւ մայիս 1ին, կէս գիշերուն, կրծատապէ մը ուստից կը տառապէր տասնեհինգ օրէ հետէ։

Վաթսուն և մէկ տարեկան էր։

Պ. Վիւլբիան ականաւոր մարդ մ'էր, այնչափ նշանաւոր իւր բնաւորութեան վեհութեամբ ու պարկեշտութեամբ օրքան իւր գիտական ծանօթութեանց խորութեամբ։ Իւր այս թանկագին յատկութեանց շնորհիւ անժխտելի հեղինակութիւն մը վաստակած էր իւր պաշտօնակցաց և յոգնախուռն աշակերտաց վրայ։ Իւր աշխատութիւնք մասնաւորապէս եղած են ջղային դբրութեան վրայ։ Հռչակաւոր էր իւր վճռոյն ապահովութեամբ ամենէ թագուն հիւանդութեանց մէջ։ ուստի և Ֆրոյտրիի կանչուեցաւ Շամպոռի կոմսին մօտ որ գաղտնի հիւանդութենէ մը կը տառնապէր։

Քանի մը ամիս յետոյ, դարձեալ Պ. Բասդէօռ նմա դիմեց գիտնալու համար թէ խղճի մօք կրնա՞ր, առաջին անդամը լինելով, կառուցած ծուծերու ժահրը ներածել մարդուս մէջ։ Պ. Վիւլբիան քաջալերեց այդ փորձն և իւր բոլոր հեղինակութեամբ պաշտպանեց զայն իբր բժիշկ և իբր գիտնական։ Ցայտնի է թէ վերջին պատենս ինչ ուռանդեամբ պաշտպանեց այն մեթոտն զոր ինք ընդունած էր ի սկզբանէ անտի։

Դեռ վերջերս, Դիտութեանց Ակադեմիան, որ 1876ին անդամ ընտրած էր զայն բժշկական ճիւղին, նորա վերայ ունեցած վստահութեան և յարգանաց բարձր ապացոյցը տուաւ՝ նմա յանձնելով մշտնջենական քարտուղարի պաշտօնն իբր յաջորդ Պ. Ժամէնի։

* * *

Պ. Վիւլբիան, 1875 էն մինչեւ կամպէդդալի Նախարարութեան գործի գլուխ անցնին, բժշկական Համալսարանին երեցագոյն անդամի պաշտօնը կը վարէր, և այս դժուարին ու փափուկ պաշտօնին մէջ յայտնած էր բոլոր ուսուցչաց և ուսանողաց համակրութիւնը գրաւել։ Սակայն երբ խնցաւ թէ Պ. Բոլ Պէռ, զոր միշտ անկարող նկատած էր, Հանրային կրթութեան նախարար եղած էր և գերադոյն տէրն այդ Համալսարանին զոր ինք (Բոլ Պէռ) յաճախ դատապարտած էր, յարգամեծար գիտնականը չ'ուզեց օր մ'ևս պահել այն պաշտօնը զոր տարիներէ ի վեր կը վարէր, և հրաժարեցաւ, այսու նոր օրինակ մը տալով մեծ անկախութեան և կատարեալ խղճմտութեան զոր իւր կենաց կանոն ընտրած էր։

Պ. Վիւլբիան կը թողու, մեծ անուան մը հետ, ժրաջան, պարկեշտ և հաստատամիտ գիտնականի մը յիշատակը։ (Ֆիկարօ)

ՓՐԱՆՍԻՍ Փ. ՔԱՓԳԱՐԵԱՆ

Փոխ. Սարգիս Հաճար Խանց 14

ՏԱՆԿ ԳՐՈՇ

Ազգ. Գասոյեան Մ. Զէյթէան Դ. ամսոյ մինչ 1887 կիսամեայ դասարան (Ա.Բրմեանցոյ ոճով) 118 պատմ. Զ. տարի — 3—
Ընթերցարան Մ. Մ.-ուրեան բարեկամներ Գ. տարի „ —.30
Մարգարիտ Արքայութեան երգեցիկ Արիւնեան Հարսնի Գ. տարի „ 2.20
Մարգարիտ Արքայութեան Ս. Աշխէն Հարսնի Գ. տարի „ 16—
Գասոյեան Բ. Ս. Գասոյեան Ս. Ս. Գասոյեան Ս. Ս. Գասոյեան Ս

ԽԱՑԾՂԱՆԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

Ամենէն լաւն, ամենէն առողջարարն, ամենէն ազդուն է

ԳԵՂԱԳՈՐԾ Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ

ՊԱՍՏՄԱԿԱՆ ԽԱՑԾՂԱՆԸ

Այս հեղուկը կը պարունակէ խայծղամի և Պօմ տը ձծի ամեն պինդ և լուծելի տարրերը։ 1873 էն ի վեր նշանաւոր բժիշկներէ կը յանձնարարուի կրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութեանց համար։ ՑԱՐԱՏԵՒ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ, նոյն իսկ ի պարագային յորում ախտաբուժական ուրիշ միջոցներ ի զերեւ ելած են։

Գործածութեան եղանակ

Կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութիւնք	Մէկ գաւաթ ջրի մէջ մէկ խահուէի կամ ապուրի գդալ	Խմել անօթի եղած ժամանակ կամ ճաշած ատեն
Որբին, հազ	Ջուր կամ խառն	Դուրսէն գործածել
Սպիտակ հոսմունք	Ջուր կամ խառն	Ներանդութեամբ
Ծնչափողք	Շոգիով տաքցած	Ծխելով կամ փոշիացնելով

Ընդհ. կեդրոնատեղի՝ Կեդր. դեղարան Ն. Թէօտորիտէս, Բերայի Մեծ փողոց 244։
Կը գտնուի նաեւ Կալաթա, Գասթորիտէսի դեղարանը. Պոլիս, Գասամյեան դեղարանը։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՏՕՅՉԸՐ ԼՕՅՏ"

Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ամեն տեսակ ապրանք, դրամածրարք, կայլն, շոգենաւով եւ առագաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ
ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Թիւ 1 Հավուզլու խան, Պոլիս

ՉՈՐ ԲԼԱՔՆԵՐ

ՏՈՔԹՈՐ Տ. ՎԱՆ ՄՈՆՔՀՕՎԷՆԻ
ԱՐԾԱԹԻ ԺԷԼԱԹԻՆՕ ՊՌՈՄԻՒՌՈՎ

Մէն մի տուփի վրայ պէտք է գտնուի Տ. Վ. ՄՈՆՔՀՕՎԷՆի անունն և գործարանին այս նշանը.

DVM

ԱԶԴ

ԱՌ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉՍ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱՍԷՐՍ

Բոլոր լաւ նիւթերու կեղծը կը շինուի։

ՏՐ. ՎԱՆ ՄՈՆՔՀՕՎԷՆի չոր բլաքներուն գտած անհման յաջողութեան պատճառաւ, շատեր սկսած են անոնց կեղծերը շինել։ Իրենց սուտ գինէն արդէն կը յայտնուի կեղծ լինելնին։

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Դիմել առ Պ. Լուսաւոր Մաննի, ընդհանուր գործակալ ՎԱՆ ՄՈՆՔՀՕՎԷՆի գործարանին Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար։
Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառման կեդրոնատեղին է ԷՄ. Ճ. ՄԻՐՃԱՆՕՖ, 54 և 56, Մէյտանճըգ փողոց, Պահչէ-Գարու, Էօմէր Էֆէնտիի խանին կից։

ՖՐԱԺԷԼԻ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Թիւնէլի բասաժը, Բերա, Կ. Պոլիս

ԺՈԶԷՖ ՖՐԱԺԷԼԻ ոսկերչութեան գործարանն ի Վարշաւիա պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ վաճառատուն մը հաստատած է ի Կ. Պոլիս իւր ապրանաց համար, որք 63 տարիէ ի վեր հանրածանօթ են ի Ռուսիա և ի Բալկանս իրենց գեղեցկութեամբ և հաստատութեամբ և մանաւանդ ապրանաց վրայ պատուած արծաթին հաստատութեամբ։ 3—13

Կը հրաւիրեմ Սիկառ Թուղթի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառականներն որ ԺՕՊԻ Թուղթին կեղծերը չծախեն։ Այդպէս ընելով, իրենք ալ պիտի ենթարկուին այն դատերուն զորս պիտի բանամ իմ նշանս կեղծողներուն դէմ։
Խորհուրդ կուտամ նաեւ ԺՕՊԻ Թուղթ գնել միայն պատուաւոր վաճառականներէ, եւ ճշդել տալ այդ Թղթերուն կատարեալ վաւերականութիւնը։
3—10 ԺԱՆ ՊԱՌՏՈՒ

ԽԱՐԻՍԻ

ԿԵՆԱՑ ԵԿԱՄՏԻՑ ԵՒ ՕԺՏԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Ի ՎԻԷՆՆԱ

Գործողութիւնք 1887 Յունուար ամսուն

Այս ամսուն մէջ ստացուած և ստորագրուած են 757 նոր մուրհակներ (բոլիս) որք կը կազմեն 4,515,972·50 Փրանք ապահովագրեալ դրամագլուխ.
Բաժիններու գանձումն 517,315·— Ֆրանք
Վճարումն մահուանց առթիւ 254,949·75 »

Ամփոփումն 1884 տարւոյ գործողութեանց

Ընկերութիւնն ստորագրած է 7,940 մուրհակներ որք ի միասին կը կազմեն 43,545,782·50 Փրանք ապահովագրեալ դրամագլուխ.
Բաժնոց գանձմունք 8,755,257·50 Փրանքի բարձրացած են
Վճարմունք մահուան առթիւ 1,667,087·50 Փրանք։
Իւր հիմնարկութենէն ի վեր, ընկերութիւնը վճարած է
Մահուանց առթիւ 32,237,662·50 Ֆր.
Օժտանց առթիւ (1871-1884) 67,571,262·50 »
Համագումար 99,808,925 Փրանք

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ
ՄՈՐԻՍ ՊԻՐՔՃԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակատարն Պ. Լիոնէլ Պանոսի։ Թիւնէլի հրապարակ, տուն Մայէրի, երկրորդ յարկ։

ԿՈՒԷՆ ՏԸ ԼԷՆ ԹԱՐԷՆ

Ազդուագոյն կը բուժէ Պնդութիւն, թանձրութիւն և միզային գործարանաց հիւանդութիւններ

Պահանջել գործարանիս նշանն և կանաչի վրայ ստորագրել։

Մէկ տուփին գինն է 1·30 Փր.

Կը գտնուի ամեն դեղարանաց մէջ

PAPIER WLINSI

ՎԼԻՆՍԻ Թուղթին ազդեցութեան յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բորբոքումները դուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Ամենահմուտ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի ախտաբուժեանց, Հարբուխ, Պրանշիդ, Կոկորդի ցաւ, Յօդացաւ։ Իր գործածութիւնն շատ պարզ և դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։
Բարիզ, Ժ. Վլինէն և ընկ., 31, Սէնի փողոց։ Կը գտնուի ամեն դեղարանաց մէջ։
Պահանջել ՎԼԻՆՍԻ անունը։

ՀԱՆՔԱՅՋՐԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

VICHY

ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)
ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպիոյ նմանօրինակ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամեն տեսակ լոգարան և [illegible] կը գտնուի [illegible] հիւանդութեանց բուժման համար։
Ամեն օր՝ մայիս 15էն մինչեւ սեպտեմբեր 15՝ Թատրոն և նուագահանդէս ի Քազինօ.—Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ.—Ընթերցարան.—Տիկնանց վերապահեալ սրահ.—Խաղուց, խօսակցութեան և ընդունելութեան սրահներ։
ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ
Ամեն տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Պուլվար Մոնմարթր, 8, Փարիզ։

ՊԱՏՈՒԱՍՏ

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ԱԶԴ

ՏՈՔԹՕՌ ՀԻՒՆՔԷԱՐՊԷՑԻՆՏԵԱՆ պատիւ ունի ծանուցանել թէ հասարակութիւնը զերծ պահելու համար տարափոխիկ հիւանդութիւններէ որք երբեմն կը փոխանցուին՝ թէեւ թէեւ պատուաստմամբ, ուղղակի յարաբերութեան մտած է Եւրոպայի կարեւորագոյն հաստատութեանց միոյն հետ որ պատուաստ կը մշակէ եւ կանոնաւորապէս կ'առնու ԿՈՎԼՈՒ ԹԱՐՄ ՊԱՏՈՒԱՍՏ։

Պատուաստը կը կատարուի

Բիւզիւքեան եղբարց դեղարանը (Պոլիս, կամուրջի գլուխ, Թիւ 77) ամեն օր ժամ 7-8 բառ Թրքաց, ի բաց առեալ կիրակի օրերը, եւ ամեն կիրակի օր յիւր բնակարանն (Բերա, Միլլեղա փողոց Թիւ 5), ժամ 7 էն 8։
Անսահմանական պատուաստի կեդրոնատեղին է Բիւզիւքեան եղբարց դեղարանն ի Պոլիս, եւ ի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 168։

ՍԻՆԿԵՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Ժ. ՆԻԵՏԼԻՆԿԵՐ
Վճարման դիւրութիւն.
Զգուշանալ կեղծերէն։

ԻԼԱՆ

Նալօվա 1 Ապրիլ 1887
ՅԱԿՈԲ ԳԷՕՄԻՒՐՃԵԱՆ

ՔԻՆՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ուղիղ ամեն շաբաթ կը բանին Լիվէրփուլ և Մէյտէրրանէի գծի.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունուին Նիւ Եորքի, Պօստոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսդրի, Պրատֆորտի և այլ համար։
Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։
Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին գոմարեր մը։
Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հանգստաւէտութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Գործակալ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՆ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հայիկ փաշա խան Ղալաթիա
511

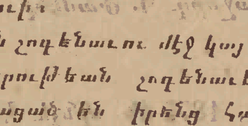

ԲՕՐՏՍԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլ, Մէյտէրրանէի և Օտեսայի գծի
կանոնաւոր բանող

Անուանք	Թօնաջ	Նաւապետք
[illegible]	3,000	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	3,500	[illegible]
[illegible]	2,800	[illegible]

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով կը փոխադրէ Եւրոպական երկրներ և Ամերիկայի համար։
Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։
Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱՐԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
513

ՄԵԾ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒԷՆԻ

Արտօնեալ Ֆրանսական Հանրապետութեան կառավարութեան Նախարարական հրամանագրով
(Ի նպաստ Մէօռթ-է-Մոզէլ գաւառին մէջ կարկուտէ վնասելոց)

Այս բարենպատակ վիճակահանութիւնն, որ Ֆրանսական վիճակահանութեանց ամենէն նշանաւորներէ մին է, կը գտնուի ընդ հովանաւորութեամբ և պաշտօնական նախագահութեամբ Լուէնի Մերակութականաց և Երեսփոխանաց։ ԱՄԵՆԷՆ ԿԱՐԵՒՈՐԸ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ վիճակահանութիւնը պիտի քաշուի 1887 օգոստոս 15ին։

4 ՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՎՃԿՀ. 1887 ՕԳՈՍՏ. 15Ի

1	բաժին Փրանք	150,000 =	150,000
1	» »	25,000 =	25,000
1	» »	10,000 =	10,000
2	» »	2,000 =	4,000
5	» »	1,000 =	5,000
30	» »	500 =	15,000
60	» »	100 =	6,000
100	բաժին ի միասին Փր.		250,000

ՀՆՁՈՒՆ ԴՐԱՄՈՎ ՎՃԱՐԵԼԻ

Բոլոր տոմսերը, նոյն իսկ անոնք որ շահած են, պիտի մասնակցին յառաջիկայ վերջին վիճակահանութեան։ Ուստի պէտք է խնամով պահել բոլոր տոմսերը։

Դոյզն գումարով մը
կարելի է շահիլ
Ֆր. 150,000 Ֆր.
ՈՍԿԵԴՐԱՄ

Լուէնի վիճակահանութեան նպատակն է օգնել 1883ի փոթորիկներէն վնասեալ այգեգործաց և երկրագործաց

4 ՐԴ ԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ՎՃԿՀ. 1887 ՕԳՈՍՏ. 15Ի

1	բաժին Փրանք	150,000 =	150,000
1	» »	25,000 =	25,000
1	» »	10,000 =	10,000
2	» »	2,000 =	4,000
5	» »	1,000 =	5,000
30	» »	500 =	15,000
60	» »	100 =	6,000
100	բաժին ի միասին Փր.		240,000

ՀՆՁՈՒՆ ԴՐԱՄՈՎ ՎՃԱՐԵԼԻ

Շահուց վճարման յատկացեալ դրամագլուխը կը գտնուի Ֆրանսայի Պանքան։ Շահերն առանց պիտի վճարուին առանց զեղչի։

Օտար երկրաց համար, Լուէնի վիճակահանութեան տոմսերուն վաճառումն յանձնուած լինելով միայն Վ. ԻԷՆՆՕՅԻ ՄՈՆԻ-ԴԷՕՌ ՏԸ ԼԱ ՇԱՆՍ ԻՒՆԻՎԷՌՍԷԼ Պանքային, այն անձինք որ կը փափաքին այն տոմսերէն ունենալ՝ պարտին գիմել միայն յիշեալ Պանքային Թղթակցաց։

Նախագահ Լուէնի-վիճակահանութեան մասնախմբին
Նախկին Նախագահ Նահանգի առեւտրական ատենին
ՔԱԱՐՏԷԼ

Մէկ տոմսին գինն է 75 սանթիմ։ Տասն տոմսի գինն է 6 Փրանք, 7 լէյ, կամ 7·50 տրախմի ծանրոցով կամ Թղթադրամով։ Հարիւր տոմսին գինն է 50 Փրանք, 60 լէյ կամ 65 տրախմի։ Վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակները ձրիաբար պիտի ղրկուին։

Կարեւոր Ազդ. Անցեալ յունուար 15ի վիճակահանութեան մէջ, 10,000 Փրանքի շահ մ'ինկաւ Պ. Գոնսդանդէն Անտրէա տը Բիստրոսի (Ռումանիա) որ Մոնիտէօռ տը լա Շանս Իւնիվէրսէլի հին բաժանորդներէն է։ Այս 10,000 Փրանքի շահը վճարուեցաւ Նաչգի Պ. Պիքի ձեռամբ, որ դրամի ստանալու համար ներկայացուցած է զայն ի Բարիզ Պ. Ռեֆայէլի միջնորդութեամբ։

Տոմսերը կը գտնուին մեր Արեւելքի բոլոր Թղթակիցներուն եւ այս ծանուցումին հրատարակող լրագրոց Տնօրէնութեանց քով։

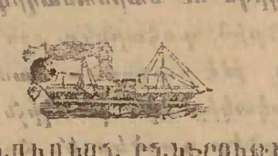

...ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՔԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայ և Բէյրութի գծի կանոնաւոր բանող

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մէնէէլէ որ պիտի մեկնի մայիս 30ին։

Ուղեւորաց և ապրանքի փոխադրութեան

Նաւուղեկի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալարն
ԹԻՆԻՈՐԻ ՐՐԳՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւմէթ
514 Թօփհանէ փողոց, Թիւ 14

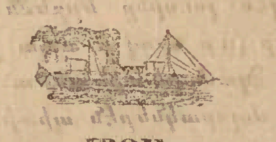

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվէրփուլ և Մէյտէրրանէի գծի բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնաջ	Անուանք	Թօնաջ
Քամպեսա	4200	Աֆրիգա	3000
Ֆէրրա	4000	Օսպրէյ	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Մեսսաքրիս	3250	Բէրա	300
Թիրա	3250	Լոթիւս	80
Մաքեդոնիա	3250	Օլիմբոս	800
Մարիոթիս	3250	Սեուիլ	700

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
515 31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրփուլ

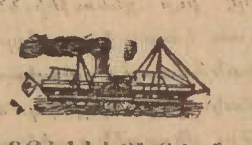

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒԹ
Ուղիղ Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնաջ	Անուանք	Թօնաջ
Ալպանօ	2,000	Լէօնարտօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարոսթի	2,500
Բասսանօ	3,500	Մէլօ	2,000
Բորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Գասթլօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	5,000
Գալիբսօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օդդօ	2,000
Դակօ	2,000	Բասիֆիգ	1,200
Դոմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Ցէրօ	2,500	Բառադէ	1,700
Յօմինօ	1,800	Քիդօ	2,800
Էլպօ	2,600	Րինալտօ	4,400
Էտդօ	2,600	Րիմալօ	3,200
Ֆալգօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիոռօ	1,700	Րօմինօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	3,550	Ռայէրնօ	4,000
Կէտալօ	3,200	Սանքօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտօ	2,200	Սորէնթօ	4,300
Հանկօ		Թաասօ	1,200
Հէրօ	3,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիքէր	1,306
Հիւմպէրդ	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ճիւօ	2,300	Քասիդօ	3,600
Քէլօ	2,300	Ուէսօ	1600
Քօֆօ	2,200	Ջէպրա	3,000
Լէօ	2,300	Ջէրօ	41,0

Իսպաս շոգենաւը, նաւապետ Ուիլքինսըն, ընդհանուր վաճառքով Հուլէն մեկնած է ամսոյս 16ին և յունիս 1ին աստ կ'սպասուի։
Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի
Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւմէթ
514 խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվէրփուլէ և Արեւելեան գիծ.

Անուանք	Թօնաջ	Անուանք	Թօնաջ
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզատիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրիան	5500
Գավարիան	6000	Իզարիան	5500
Գուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթէլեան	800	Լիկուրեան	2500
Օայրէնեան	2000	Լիպեան	800
Տուրեյ	700	Օլորթոյ	700
Էմիսլէն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆադիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն
Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ
ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.
Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ
Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլըրի.
Տիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթօլ և ընկ.
512

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 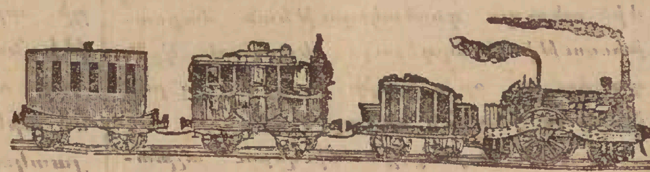 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 12 Մայիս (Ն. Տ.) 1887, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46			
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 49	7 17	7 45	8 15	8 41	9 10	10 11	10 37	11 10	11 38	1 49	2 17	2 50	3 46	4 14	4 47	5 16	5 49	6 18	6 44	7 2	7 31	...	...	...
Գումգաբու	6 27	6 58	7 26	7 54	8 26	8 50	9 19	10 20	10 46	11 19	11 47	1 58	2 26	2 59	3 55	4 23	4 56	5 25	5 58	6 27	6 53	7 11	7 40	...	...	...
Ենի-գաբու	6 32	7 2	7 30	7 58	...	8 54	9 23	10 24	10 50	11 23	11 51	2 2	2 30	3 3	3 59	4 27	5	5 29	6 2	6 31	...	7 15	7 44	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 39	7 8	7 36	8 4	...	9	9 29	10 30	10 56	11 29	11 57	2 8	2 36	3 9	4 5	4 33	5 6	5 35	6 8	6 37	...	7 21	7 50	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 44	7 24	7 40	8 9	8 37	9 4	9 32	10 34	10 59	11 33	12	2 12	2 39	3 13	4 9	4 36	5 11	5 38	6 13	6 40	7 2	7 24	7 54	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 57	7	7 51	8 21	8 52	9 16	...	10 46	...	11 45	...	2 24	...	3 24	4 21	...	5 23	...	6 25	...	7 14	...	8 5	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 33	...	8 30	9 4	9 25	...	10 55	...	11 55	...	2 33	...	...	4 30	...	5 32	...	6 34	...	7 24	...	...	...	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	...	9 14	...	...	...	...	12 3	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 32	...	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ–ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41	43	45			
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 40	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	6 2	...	...	...	...	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 49	...	7 45	...	8 40	...	9 43	...	11 10	...	1 49	...	2 50	...	...	4 47	...	5 49	6 13	...	7 3	...	...	...	...
Մագրիգիւղ	6 31	6 59	7 27	7 55	8 23	8 51	...	9 53	...	11 20	...	1 59	...	3	3 56	...	4 57	...	5 59	6 27	...	7 13	...	...	...	...
Եէտի-գուլէ	6 43	7 11	7 39	8 8	8 35	9 4	9 38	10 5	11 4	11 32	1 27	2 11	2 44	3 12	4 8	4 41	5 10	5 43	6 12	6 42	7 1	7 25	7 53	...	...	...
Սամաթիա	6 47	7 15	7 43	8 12	8 39	9 8	9 42	10 9	11 8	11 36	1 31	2 15	2 48	3 16	4 12	4 45	5 14	5 47	6 16	...	...	7 29	7 57	...	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ենի-գաբու	6 53	7 21	7 49	8 18	8 45	9 14	9 48	10 15	11 14	11 42	1 37	2 21	2 54	3 22	4 18	4 51	5 20	5 53	6 22	...	...	7 35	8 3	...	...	...
Գումգաբու	6 57	7 25	7 53	8 23	8 49	9 18	9 52	10 19	11 18	11 46	1 41	2 25	2 58	3 26	4 22	4 55	5 24	5 57	6 26	6 52	7 10	7 39	8 7	...	...	...
Կ. Պոլիս	7 5	7 33	8 1	8 31	8 57	9 26	10	10 27	11 26	11 54	1 49	2 33	3 6	3 34	4 30	5 3	5 32	6 5	6 34	7	7 18	7 47	8 15	...	...	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ ատեն հեռու կայարանաց միջեւ բանող կառախմբոց մէջ միայն. Թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։